

Историјски архив Београда

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ПОСЛОВАЊУ
ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА
ЗА 2023. ГОДИНУ**

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ПОСЛОВАЊУ
ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА ЗА 2023. ГОДИНУ**

1. ЛИЧНА КАРТА УСТАНОВЕ:

- **Назив, седиште:**
ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА
11070 Нови Београд
Палмира Тољатија 1
- **Одговорно лице:**
мр Драган Гачић, директор
- **Шифра делатности:**
9101
- **матични број:**
07033290
- **ПИБ:**
101203476
- **Број рачуна:**
840-500668-72 (сопствена средства)
840-500664-84 (буџетска средства)
- **Управни одбор (председник):**
проф. др Александар Животић, редовни професор Филозофског
факултета Универзитета у Београду
- **Чланови УО:**
проф. др Марко Атлагић
Мр Марко Пејовић
Мирјана Миленковић
- **Надзорни одбор (председник):**
- **Чланови НО:**
Мр Александар Маринковић
Немања Чолић

2. ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНИМА – стање на дан 31. 12. 2023. године

VII-2 степен стручне спреме	1
VII-1 степен стручне спреме	28
VI степен стручне спреме	1
IV степен стручне спреме	12
I и II степен стручне спреме	2

- **47** број запослених по систематизацији
- **44** укупан тренутни број запослених
број запослених који се финансирају из буџета Града:
радни однос на неодређено време **43**
радни однос на одређено време **1**
- **1** број запослених ангажованих на привременим и повременим пословима који се финансирају из сопствених прихода установе
- **1** број запослених на пројекту Установе културе који је одобрен од стране Оснивача, путем уговора о привремено-повременим пословима, чије ангажовање финансира Оснивач из буџетских прихода

3. ПОДАЦИ О ОБЈЕКТУ:

а) Подаци о простору који установа користи:

- **укупна квадратура:**
5.654,53 m² бруто површине

Укупна површина **5.348**m²
Депо **2.400** m²
Читаоница **120** m²
Радионице **480** m²
Галерија **240** m²
Канцеларије и остало **2.108** m²

- **основ коришћења** (уговор или решење):
Додела наменског објекта од стране Скупштине Града Београда за смештај архивске грађе
- **стање простора и опреме:**

Смештајни простор за архивску грађу – депои, попуњени су до максимума — 99,8% капацитета.

Објекат Архива је и даље незаштићен од спољног физичког угрожавања и утицаја због непостојања заштитне оgrade око целог објекта.

Постојање трафостанице у самом објекту Архива, испод депоа, представља и даље сталну опасност. У току су радње за добијање сагласности за њено измештање.

Опрема је задовољавајућа, одржавање је редовно са тенденцијом сталног обнављања.
- **начин грејања:**
даљинско

4. УЛАГАЊА:

б) Подаци о средствима које је установа уложила у набавку опреме и одржавање објекта и опреме у 2023. години

/

б.1) Средства одобрена установи за набавке из буџета Града Београда по Закључцима градоначелника:

/

б.2) Средства одобрена установи за набавке из буџета Града Београда по препоруци Секретаријата за културу Управе Града Београда без тражења и добијања Закључка градоначелника:

број уговора	врста набавке	износ на годишњем нивоу без пдв-а
02-243/9 од 18.04.2023. године	Услуга физичко – техничког обезбеђења у ИАБ	4.248.600,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		5.098.320,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 18.04.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-491/8 од 14.08.2023. године	Набавка материјала за конзервацију и рестаурацију	287.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		344.400,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 14.08.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-711/9 од 13.11.2023. године	Набавка административне опреме	416.250,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		499.500,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 13.11.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-622/9 од 10.10.2023. године	Набавка клима уређаја за потребе запослених у ИАБ-у	333.333,33
УКУПНО СА ПДВ-ом		400.000,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 10.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-681/7 од 07.11.2023. године	Набавка књига за библиотеку	127.246,73
УКУПНО СА ПДВ-ом		139.971,40

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 07.11.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-667/6 од 24.10.2023.године	Набавка књиговезачког материјала	165.992,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		199.190,40

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 24.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-752/9 од 30.11.2023.године	Набавка 3 ЛАП ТОП Уређаја (рачунара)	249.990,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		299.988,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 30.11.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-258/9 од 20.03.2023.године	Набавка услуга лица за пп заштиту	748.800,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		898.560,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 20.03.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-459/8 од 29.09.2023.године	Набавка услуга сервисирања клима система у архивском депоу	830.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		996.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 29.09.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-189/7 од 21.03.2023.године	Набавка услуга осигурања запослених у ИАБ-у	279.058,43
УКУПНО СА ПДВ-ом		287.226,85

Уговор за горе наведену набавку закључен је 21.03.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-273/9 од 03.05.2023.године	Набавка услуга одржавања веб сајта у ИАБ-у	220.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		220.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 03.05.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-427/8 од 11.07.2023.године	Набавка услуга развоја и надоградње дигиталног репозиторијума	450.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		450.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 11.07.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-360/9 од 09.06.2023.године	Набавка услуга видљивости на мрежама – дигитални маркетинг	116.666,67
УКУПНО СА ПДВ-ом		140.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 09.06.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-552/7 од 11.09.2023.године	Набавка услуга миграције података из ИС Јануса у ИС Архис	750.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		750.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 11.09.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-485/8 од 10.08.2023.године	Набавка услуга израде портала за електронски пријем документације правних субјеката а према одредбама Закона о архивској грађи и архивској делатности	550.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		550.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 10.08.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-422/8 од 10.07.2023.године	Набавка услуга дигитализације оштећене архивске грађе	400.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		400.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 10.07.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-717/8 од 14.11.2023.године	Набавка услуга пратеће опреме за изложбе и семинаре за потребе ИАБ-а	182.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		218.400,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 14.11.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-446/8 од 18.07.2023.године	Набавка услуга спровођења специјалистичког прегледа за потребе запослених у ИАБ-у	760.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		760.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 18.07.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-435/8 од 11.07.2023.године	Услуге лектуре, коректуре, рецензије текста, накнаде стручним сарадницима, дизајна, прелома текста и припреме за штампу стручних сарадника на различитим пројектима ИАБ-а у 2023.години	745.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		894.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 11.07.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-130/8 од 01.03.2023.године	Услуге сервисирања лифта у ИАБ-у	100.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		120.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 01.03.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-660/9 од 19.10.2023.године	Услуге уградње сензора за светло у ролалетима ИАБ-а	120.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		120.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 19.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-460/5 од 01.08.2023.године	Набавка услуга истраживања, документаовања, проучавања, вредносања, заштите, очувања, представљања, интерпретације, управљања и коришћења архивске грађе везане за Савезничко бомбардовање Београда 1944.године у фондовима и збиркама ИАБ-а – I фаза	300.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		300.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 01.08.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-554/7 од 12.09.2023.године	Услуге миграције постојећих дигиталних описа архивске грађе у јединствени информациони архивски систем РС АРХИС – I фаза	416.666,67
УКУПНО СА ПДВ-ом		500.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 12.09.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-606/9 од 05.10.2023.године	Набавка истраживања архивске грађе, архивистичка обрада, сигнирање 424 архивске кутије	680.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		680.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 05.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-648/8 од 17.10.2023.године	Набавка услуга дораде ДМС система, Archeion апликације	330.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		330.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 17.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-668/9 од 25.10.2023.године	Услуге скенирања документа, уноса аногација, утврђивања и уноса података са докумената ИАБ-а	910.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		910.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 25.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-645/7 од 16.10.2023.године	Услуге дораде портала за веб приказ припрема скенова за веб приказ, обрада и скалирање и контрола унетих података и веза за потребе ИАБ-а	870.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		870.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 16.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-620/9 од 10.10.2023.године	Услуге управљања пројектом, правни и административни послови за потребе ИАБ-а	490.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		490.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 10.10.2023. године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-662/7 од 20.10.2023.године	Набавка услуга уградње сплит система	60.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		72.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 20.10.2023. године

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-699/9 од 10.10.2023.године	Услуга израде панона, промо материјала и брошуре за изложбу ИАБ-а	466.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		559.200,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 10.10.2023. године

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-709/8 од 13.11.2023.године	Услуга припреме и израде публикације Михаило С. Петровић - фотомонографија за потребе ИАБ-а	760.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		912.200,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 13.11.2023. године

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-735/7 од 22.11.2023.године	Услуга поправке и одржавања рачунарске опреме	399.540,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		399.540,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 22.11.2023. године

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-367/9 од 16.06.2023.године	Молерски радови у ИАБ-у	830.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		996.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 16.06.2023. године

б.3) **средства одобрена установи за набавке из сопствених прихода по Закључцима градоначелника:**

/

б.4) **подаци о средствима уложеним у набавке из сопственог прихода:**

Спроведене набавке на које се закон не примењује

Врста набавке	Уговорена вредност у динарима без ПДВ-а	Датум закључења уговора
Набавка добра – тонери за ласерске штампаче (уговор на годињем нивоу)	250.000,00	21.03.2023.
Набавка добра – пп апарати	70.000,00	24.05.2023.
Набавка добра – пиће (уговор на годишњем нивоу)	550.000,00	07.06.2023.
Набавка добра – вода за пиће (уговор на годишњем нивоу)	325.000,00	26.06.2023.
Набавка материјала за редовно одржавање ИАБ-а	166.666,67	18.09.2023.
Набавка литературе за редовне потребе запослених	66.363,64	03.11.2023.
Набавка мобилних телефона	73.333,36	24.11.2023.
Набавка специјалних тонера за плотер ОСА Plot wave 340	250.000,00	01.12.2023.
Набавка прибора и средстава за одржавање хигијене	666.666,67	21.12.2023.
Набавка наменског канцеларијског материјала (уговор на годишњем нивоу)	416.666,67	20.12.2023.
Услуга штампања административног материјала за потребе Историјског архива Београда	749.000,00	28.03.2023.
Услуга припреме за сценирање рефлексних оригинала и проповезивање оштећене архивске грађе	790.000,00	28.03.2023.
Услуга вршења безбедности и здравља на раду	144.000,00	29.03.2023.
Набавка услуга – услуге сервисирања сплит система (уговор на годишњем нивоу)	250.000,00	21.03.2023.
Набавка услуга поправке и одржавања система видео надзора	166.200,00	19.04.2023.
Услуге сервисирања система за аутоматску дојаву пожара у депоу 1 и депоу 2 ИАБ-а	250.000,00	16.06.2023.
Услуга сервисирања возила у Историјском архиву Београда	100.000,00	23.06.2023.
Услуга сервисирања и поправке мултифункционалних копира апарата Konica Minolta	316.490,00	10.10.2023.

Набавка услуга сервиса мултифункционалног плотера OCA Plot wave 340	375.000,00	17.07.2023.
Услуга дезинфекције, дезинсекције и дератизације	83.333,33	02.08.2023.
Услуга поправке опреме за комуникацију (телефонске централе)	41.666,67	14.08.2023.
Набавка услуга организовања стручне екскурзије запослених ИАБ-а	100.000,00	02.10.2023.

ФИНАНСИЈСКИ ПРЕГЛЕД ТРОШКОВА ЗА 2023. ГОДИНУ ПО СТРУКТУРИ ПРИХОДА:

Финансирање	Програмски трошкови	Зараде	Редовни материјални и стални трошкови	Инвестиције и инвестиционо одржавање опреме	Породиљско боловање и боловање преко 30 дана	УКУПНО
Структура прихода	9.703.645	65.305.857	35.138.122	1.003.480		111.151.104
1. Буџетска средства	9.703.645	58.519.467	26.687.570	899.499		95.810.181
- Града	5.323.657	58.519.467	26.687.570	899.499		91.430.193
- Републике	4.379.988					4.379.988
- општине						
2. Остали извори		6.786.390	8.450.552	103.981		15.340.923
- донације*						
- спонзори						
- приход од реализације програма (улазнице, чланарине и др. програми)						
- приход од услуга		6.786.390	8.450.552	103.981		15.340.923
- остали сопствени приходи						

5. ПРОГРАМСКИ ДЕО:

Број реализованих програма				
Година	Изложбена делатност	Издавачка делатност	Остало	Укупан брј реализованих програма
2023.	8	6	11	25
2022.	7	6	10	23

РЕАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМИ

Изложбена делатност:

1. Изложба: **Пруга снова**, Дом омладине Београда
2. Изложба: **Београд двадесете године двадесетог века** – делимично реализована. Изложба припремљена али се отварање планира када се укажу неки слободни термини.
3. Изложба: **Пола века у згради на Новом Београду**, хол Историјског архива Београда
4. Изложба: **Архиви Србије**, представљање Историјског архива Београда на колективној изложби, Чачак, Крушевац, Крагујевац, Смедеревска Паланка итд
5. Изложба: **Знамените Београђанке**, хол Историјског архива Београда

Сталне изложбене поставке у онлајн издању:

6. Изложба: **Векови Београда /XVI-XX век/**<http://www.stalnpostavka.arhiv-beograda.org/index.php/sr/>
7. Изложба: **Први светски рат у фондовима и збиркама Историјског архива Београда**www.wwl1.arhiv-beograda.org
8. Изложба: **Словенци у Београду**, доступна преко портала Историје Словеније - Zgodovina Slovenije – Sistory.<http://sistory.si/11686/38099>

Издавачка делатност:

1. Миливоје М. Костић, **Београд у успону** – приређена грађе
2. **Београд двадесете године двадесетог века** – каталог изложбе
3. **Архив као чувар старих заната** – публикација
4. **Приручник – заштита архивске грађе и документарног материјала ван архива** –приручник
5. **Водич** – брошура

Електронска издања публикација:

6. **Banjica Concentration Camp – Introduction to the Books of Evidence of Detainees** - електронска верзија уводне студије публикације *Логор Бањица / Логорашки 1941-44* која је приређена на енглеском језику

Програми који су реализовани током 2023. године, а нису били предвиђени Планом:

- Изложбена делатност:

1. **Пола века од усељења у зграду на Новом Београду**, Улазни хол ИАБ
2. **Архиви Србије**, колективна изложба архива у Србији, Чачак, Крушевац, итд 2023.
3. **Пруга снова**, сарадња, Дом омладине Београда

- Издавачка делатност:

публикација: **Приручник – заштита архивске грађе и документарног материјала ван архива**

Програми који су реализовани током 2023. године и представљају квалитативну новину у односу на устаљену програмску шему установе

Назив програма:

Издавање две уско стручне публикације:

Архив као чувар старих заната и

Приручник – заштита архивске грађе и документарног материјала ван архива.

образложење:

Историјски архив Београда је 2023. године по први пут објавио једну стручну публикацију из књиговезачке области, у покушају да истакне лепоту и значај овог заната и његову неопходност у архивској струци. Публикација **Архив као чувар старих заната** је одмах након изласка имала позитиван одјек у јавности што је резултирало посетом ученика Графичко-медијске школе из Београда и сарадњом са Сервантес институтом у Београду.

Приручник – заштита архивске грађе и документарног материјала ван архива је публикација која ће ствараоцима и имаоцима архивске грађе олакшати и пружити одговоре на најчешћа питања везана за примену Закона о архивима.

Програми који нису реализовани, а били су предвиђени Планом рада за 2023. годину:

- назив програма:

Изложба: **Београд двадесете године двадесетог века**

образложење: Услед практичне примене *Закона о архивској грађи и архивској делатности*, велики број привредних предузећа обратио се Историјском Архиву Београда ради издавања сагласности на листу категорија архивске грађе и документарног материјала. Услед мањка простора, за смештај преко 24.000 захтева искоришћен је галеријски простор, тако да је Архив у немогућности да се он до даљег користи за изложбене потребе.

Реализација изложбе **Београд двадесете године двадесетог века**, планирана је за прву половину 2024. године.

- назив програма:

Изложба: **Знамените Београђанке**

образложење: Изложба је одложена за почетак 2024. године. Уместо ње постављена је пригодна изложба којом је обележено пола века од усељења Историјског архива Београда у зграду на Новом Београду.

СТРУКТУРА РЕАЛИЗОВАНИХ ПРОГРАМА:

Ауторски пројекти Установе: 12

Копродукције: 2

КОНФЕРЕНЦИЈЕ, СИМПОЗИЈУМИ, СЕМИНАРИ И РАДИОНИЦЕ У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ:

- Међународни скуп „Логор на Сајмишту 1941-1944.“

У организацији Меморијалног центра „Старо сајмиште“ од 4. до 6. децембра 2023. у Народној библиотеци Србије одржан је међународни скуп под називом „Логор на Сајмишту 1941-1944.“ На скупу су покренуте теме у вези са жртвама, сведоцима, починиоцима и искуствима заточења у Логору на Сајмишту.

У раду скупа учествовао је и Слободан Мандић, помоћник директора у Историјском архиву Београда. Том приликом презентовао је рад на тему „Холокауст у Београду: скрајнути цепови сазнања“.

- VII Међународно архивистичко саветовање „Куршумлијска Бања 2023“ Архивистичко друштво Србије.

VII Међународно архивистичко саветовање под слоганом „Архиви инспиришу“, у организацији Архивистичког друштва Србије и домаћина Историјског архива Топлице, Прокупље, одржано је у Куршумлијској Бањи од 11. до 13. октобра 2023. године.

Историјски архив Београда својим радовима представиле су архивски саветник Мирјана Миленковић са темом „Танасије Ж. Илић (1901–1987)“ и архивски саветник Зорица Смиловић са темом „Едукативни потенцијали ИАБ за примену у педагошкој пракси Србије“. Сви радови са скупа биће објављени у *Зборнику радова*.

У склопу другог дана Саветовања, одржана је и радионица за запослене код стваралаца на пословима канцеларијског пословања, односно за запослене у архивима на истим пословима и на пословима заштите архивске грађе Е-управа и Е-писарница, на којој су предавачи били Светлана Јовановић, виши саветник у Кабинету председника Владе РС, Јединица за имплементацију стратешких пројеката ИТ и Марија Милошевић из Министарства културе Републике Србије. Радионици су присуствовали запослени из Службе за заштиту архивске грађе ван архива Историјског архива Београда.

– Радионица *At the source* под називом Слављење јеврејског наслеђа у Србији

У Народној библиотеци Србије, у просторијама Центра словенских култура, 7. септембра 2023. одржана је међународна радионица под називом „Прослављање јеврејског наслеђа у Србији“.

Радионица је део програма *At the Source* који организује Национална библиотека Израела и намењена је професионалном обучавању архивиста, библиотекара и музејских професионалаца који се баве јеврејским наслеђем. Радионицу су водили Сали Берковић из Ротшилд фондације Ханадив Европа, Керон Шетил из Националне библиотеке Израела и Јокаи Бен-Гедалиа директор Централног архива за историју јеврејског народа.

У делу програма намењеном презентовању реализованих пројеката дигитализације архивске грађе Тијана Ковчић, виши архивист, је презентовала пројекат под називом Јеврејска дигитална збирка Историјског архива Београда, а у раду радионице су, поред представника Историјског архива у Сомбору, Јеврејске заједнице из Новог Сада, Јеврејског историјског музеја у Београду, Јеврејске заједнице из Сплита учествовале и Јелена Николић, помоћник директора и Драгана Митрашиновић, виши архивист из Историјског архива Београда.

– Посета ученика Графичко-медијске школе - Школе креативне индустрије у Београду

Ученици четврте године Графичко медијске школе, смер Техничар за обликовање графичких производа, са својом професорком Маријаном Тимотијевић, посетили су 16. маја 2023 . године Историјски архив Београда.

Марко Перић, архивист, запослен у Одељењу за сређивање и обраду архивске грађе, приближио је ученицима процес истраживања архивске грађе која се налази у Архиву, у оквиру легата Драгомира Ацовића, ради проучавања израде графичких елемената као што су грбови или заштитни знакови, које је спроведено у циљу реализације изложбе „Грбови Београда и београдских општина“.

Књиговезац специјалиста Бојан Коцев, запослен у Сектору за заштиту архивске грађе, истакао је значај књиговезачког посла у једној институцији културе као што је Архив о чему се детаљније може пронаћи у оквиру публикације „Архив као чувар старих заната“ чији је издавач Историјски архив Београда, а аутор Бојан Коцев.

– Ученици другог разреда Средње туристичке школе у радној посети Историјском архиву Београда

Ученици два друга разреда Средње туристичке школе са Новог Београда, смер туристичко-хотелијерски техничар, предвођени наставницом Маријаном Тимотијевић, посетили су Историјски архив Београда 12. и 14. јуна 2023. године.

Том приликом архивиста Марко Перић упознао их је са историјатом, значајем, радом и функционисањем наше институције. Овом приликом ученици су научили и како да приступе истраживању вредне архивске грађе која је похрањена у архиву што им може помоћи у њиховом будућем раду.

У другом делу посете, Снежана Лазих, архивски саветник, одржала је предавање о настанку и развоју Београда као туристичке дестинације, засновано на истраживању архивске и библиотечке грађе Историјског архива Београда.

У Институту Сервантес у Београду одржана радионица ручног повеза књига

У среду и четвртак 18. и 19. октобра 2023, у просторијама библиотеке Института Сервантес у Београду одржана је радионица ручног повеза књига у сарадњи Института Сервантес и Историјског архива Београда. Предавање и практичан део радионице водио је Бојан Коцев књиговезац специјалиста Историјског архива Београда. Детаљније на страни xxx

Одржана радионица под називом „Београд на размеђу пракси европске националне документације у XX веку“

Историјски архив Београда је 7. и 8. децембра 2023. угостио међународни тим истраживача, учесника пројекта „Историја личне документације у европским нацијама: држављанство, националност и миграције“. Поред упознавања са историјатом, функционисањем и богатством фондова Архива, организована је и радионица са радом на историјским изворима под називом „Београд на размеђу пракси европске националне документације у XX веку“.

Посета Архиву и радионица су реализовани у оквиру Европског програма сарадње у науци и технологији (ERC, COST) и у сарадњи са Филозофским факултетом Универзитета у Београду и Правним факултетом Универзитета Унион у Београду.

Обука запослених који раде на пословима канцеларијског и архивског пословања за коришћење софтвера ePisarnica и eArhiv

Обука запослених који раде на пословима канцеларијског и архивског пословања за коришћење софтвера ePisarnica и eArhiv одржана је 7. децембра 2023. у просторијама Скупштине Градске општине

Стари град. Обуци је присуствовао 21 запослени из Историјског архива Београда, а као администратор за послове везане за будућу примену ових софтвера и додељивање корисничких опција је именована Јелена Николић.

У 2023. отворени су и налози за део запослених у Архиву за коришћење онлајн обука на платформи Националне академије за јавну управу која је централна институција система стручног усавршавања у јавној управи Републике Србије, са статусом јавно признатог организатора активности неформалног образовања одраслих. Путем ове платформе ће у наредном периоду бити организоване адекватне обуке за запослене по разним темама везане за дигитализацију јавних служби у Републици Србији.

АКТИВНОСТИ У МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Међународна организација за архивска истраживања - ICARUS

Историјски архив Београда је и ове године активно учествовао у раду Међународне организације за архивска истраживања ICARUS, са циљем продубљивања сарадње и учешћа у могућим међународним пројектима у области очувања и промоције архивске грађе.

Објављен међународни зборник радова на енглеском језику *Archives in the Digital Environment*

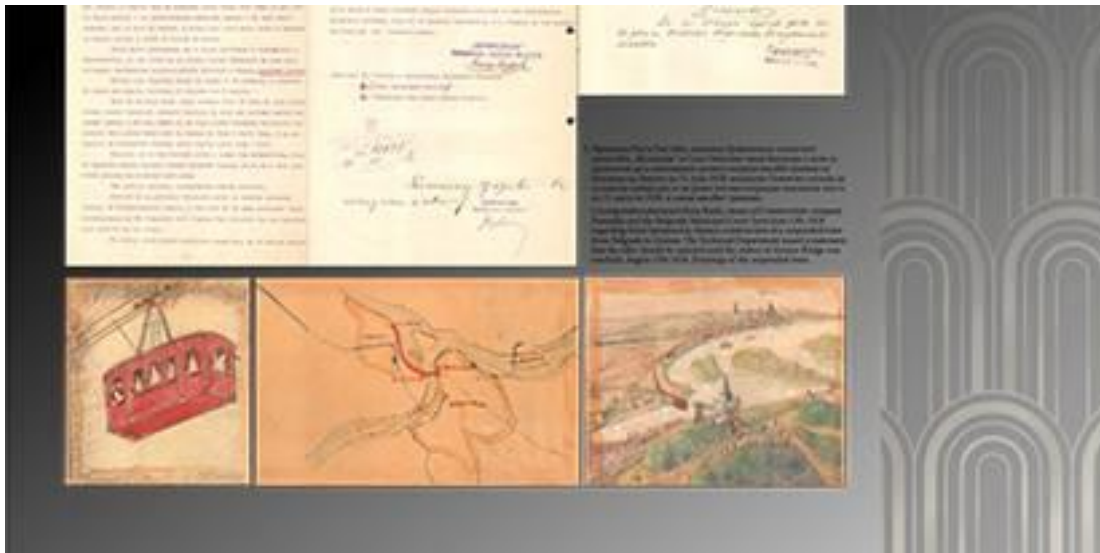
Из штампе је изашао међународни зборник радова на енглеском језику *Archives in the Digital Environment: a Thematic Volume* (ed. Ž. Vujošević, N. Rogčić), у оквиру кога је објављен рад о Дигиталном репозиторијуму Историјског архива Београда (Т. Ковчић, С. Мандић, Ј. Николић). Зборник је објављен као издање Филозофског факултета Универзитета у Београду и садржи радове презентоване на конвенцији Међународног центра за архивска истраживања (ICARUS) „Архиви и архивска истраживања у дигиталном окружењу“, одржаној у Београду септембра 2019. године.

6. ДЕТАЉНИЈЕ О ПОМЕНУТИМ ПРОГРАМИМА:

ИЗЛОЖБЕ:

БЕОГРАД, ДВАДЕСЕТЕ ГОДИНЕ ДВАДЕСЕТОГ БЕКА

Отварање: када се за то стекну услови

Аутори изложбе и каталога: Слободан Мандић, Снежана Лазић, Драгана Митрашиновић

Ликовно-графичко решење изложбених паноа: Зорица Смиловић

Изложба под називом *Београд двадесетих година двадесетог века* приређена је на 34 паноа, у око тридесет тематских група. Има за циљ да на пријемчив начин упозна посетиоце са Београдом од пре једног столећа, и са временом у којем су постављени темељи његовом велеградском изгледу и атмосфери престонице.

Тежећи да се прикаже што обухватнија слика о развоју и животу Београда у једној од кључних деценија у његовом развоју, у првом реду је коришћена богата грађа Историјског архива Београда. На паноима је приказано преко 238 писма, уговора, различитих документа, архитектонских нацрта, фотографија, цртежа, мапа, прогласа итд. Презентовани материјал одабран је из тридесетак архивских фондова и збирки и нуди увид у разнолике теме: од пулсирања политичких догађаја, одржавања локалних избора и уређења града, преко урбанизације, уметничких и културних манифестација, развоја индустрије, привреде, здравства, саобраћаја, школства, спорта и туризма, па све до увида у социјалне прилике и свакодневни живот становништва.

У одабиру архивске грађе примат је дат новооткривеним или мање познатим документима или фотографијама. На појединим местима у сврху употпуњавања слике архивским документима придодат је и материјал из ондашње штампе.

Паралелно са тематски конципираним целинама, ради постављања догађаја и феномена у временски оквир и међусобну везу, на крају каталога изложбе дата је и детаљна хронологија.

ПОЛА ВЕКА ОД УСЕЉЕЊА У ЗГРАДУ НА НОВОМ БЕОГРАДУ

Отварање: 15. октобар 2023, Хол Историјског архива Београда

Пригодном изложбом обележен је тренутак када је 15. октобра 1973. године, потпредседник Скупштине Града Београда Живорад Ковачевић, свечано отворио тада прву наменски грађену зграду за потребе једног архива након Другог светског рата у Србији, која је спадала у ред најмодернијих у Европи. Скенирањем QR кода који је инкорпориран у пано приступа се опширнијем тексту који говори више о овој теми.

ПРУГА СНОВА

Izložba PRUGA SNOVA

Отварање: 11. октобар 2023, Хол Велике сале Дома омладине Београда

Аутор изложбе: Душанка Душка Милошевић, графички дизајнер

Иницијатор изложбе, сарадник и консултант: председник Удружења учесника ОРА Београд – Бар: Велизар Поповић

Стручни сарадник: Марко Перић, историчар и архивист, Историјски архив Београда

Изложба је настала у сарадњи Удружења учесника ОРА Београд – Бар, Медија центра “Железница Србије” и Историјског архива Београда. Она кроз фотографску документацију и другу архивску грађу, говори о изградњи пруге Београд – Бар од 1971. до 1975. године.

Отварање: 22. април 2023. године, Међуопштинског историјског архива Чачак

Стручни консултант на реализацији изложбе: Зорица Смиловић, архивски саветник, Историјски архив Београда

Изложби је отворио: Миодраг Ивановић, државни секретар у Министарству културе и информисања републике Србије

Повод за настанак ове изложбе је обележавање два јубилеја - 75 година рада великог броја архива у Србији и 125 година од доношења првог Закона о Државној архиви 1898. године, на основу кога је две године касније започела рад данашња централна установа, Државни архив Србије. Изложба је организована на иницијативу Архивистичког друштва Србије уз подршку Међуопштинског историјског архива Чачак.

На 37 паноа, поред Државног архива Србије, Архива Војводине, Архива Косова и Метохије, 26 јавних архива у Србији, Архив Југославије, Војни архив, Архив Српске академије наука и уметности као и два архивистичка друштва - Војводине и Србије. Изложбене паное допуниле су публикације смештене у витринама, које су архивске установе објављивале у оквиру својих издавачких делатности, као и пригодан филм који говори о развоју архивске струке у XX веку.

Сваки архив је самостално, на основу датих смерница, урадио свој изложбени пано који је на најбољи начин представио богатство фондова и збирки архива. Историјски архив Београда учествовао је у планирању изложбе и вршио стручни и технички надзор над израдом паноа.

Изложба је током 2023. године гостовала и у Крагујевцу, Крушевцу, Неготину, Смедеревској Паланци и другим градовима у Србији.

ЗНАМЕНИТЕ БЕОГРАЋАНКЕ

Постављање: почетак 2024, хол Историјског архива Београда

Аутори изложбе: Јелена Јовановић, Тијана Ковчић, Јелена Николић

Ликовно-графичко решење: Александар Лазовић

Између два светска рата започело је интензивније учешће жена у друштвеном, културном, и просветном животу.

На основу богате грађе Историјског архива Београда на изложби је приказан живот и рад шест Београђанки које су истакле свака у својој професији и области интересовања и на свој начин обележиле живот престонице пре Другог светског рата: Марија Карађорђевић, краљица Краљевине Југославије, Марија Мага Магазиновић, балерина, Ксенија Анастасијевић, доктор филозофије, Даница Томић, прва жена пилот у Југославији, Милунка Савић, најодликованија жена у ратовима од 1912–1918 и Жанка Стокић, позната српска глумица.

Фотографије сваке од ових дама штампане су у великом формату, као и њихове биографије, које се могу прочитати на летку или преузети преко QR кода.

ONLINE ИЗЛОЖБЕНЕ ПОСТАВКЕ:

**Векови Београда /XVI-XX век/
www.stalnapostavka.arhiv-beograda.org**

Аутори интернет презентације: Јелена Николић, Владимир Мијатовић
Веб дизајн: Душан Злајић

Поводом обележавања 70 година од оснивања Историјског архива Београда, у оквиру званичне интернет презентације налази се и електронско издање сталне изложбене поставке *Векови Београда /XVI-XX век/* на српском и енглеском језику. Израдом овог онлајн издања омогућен је глобални приступ највреднијим документима која се чувају у Архиву.

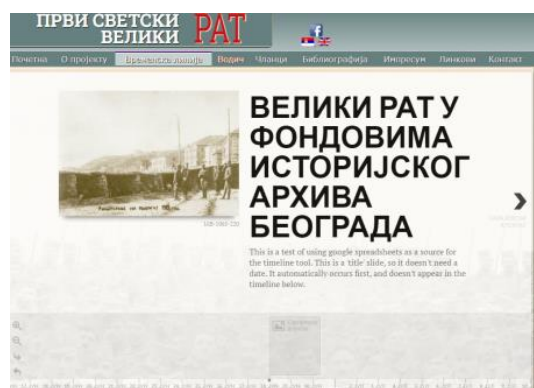
**Први светски рат у фондovima и збиркама
Историјског архива Београда
www.wwl.arhiv-beograda.org**

Реализација веб издања: Слободан Мандић,
Јелена Јовановић, Тијана Ковчић, Јелена
Николић

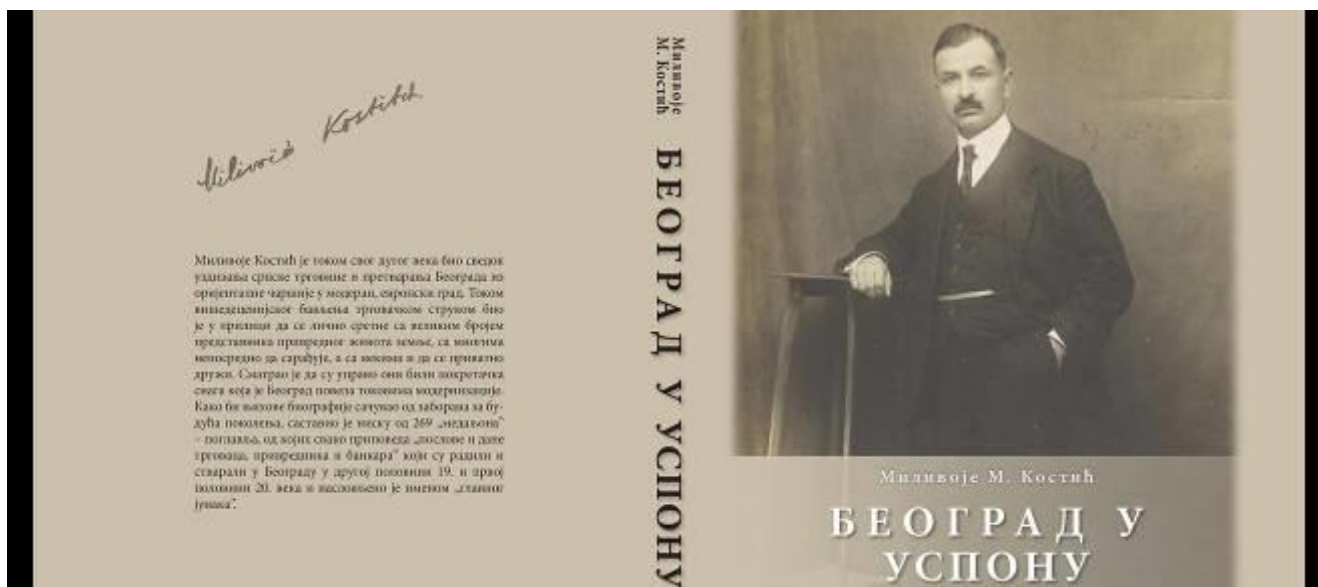
Веб дизајн и програмирање: мКонект д.о.о,
Дражен Руменчић, Јелена Николић, Милан
Марковић, Недељко Стевановић

У оквиру званичне интернет странице Историјског архива Београда, налази се и наменски креирана презентација грађе из архивских фондова о Првом светском рату. Одређени број докумената доступан је у виду дигиталних копија што му истовремено даје и карактер онлајн изложбе.

Већина презентованих докумената је на српском, али су такође заступљена и на француском, енглеском, немачком, мађарском и грчком језику.

Миливоје М. Костић: БЕОГРАД У УСПОНУ

Издавач: Историјски архив Београда

За издавача: мр Драган Гачић

Главни и одговорни уредник: мр Драган Гачић

Приређивање, коментари и објашњења: Мирјана Миленковић, Зорица Смиловић

Сарадници: Грета Миличић, Исидора Стојановић Теодосић

Рецензенти: др Весна Алексић, др Саша Илић, др Соња Јерковић

Лектура: мр Наташа Николић

Ликовно-графичко решење: Зорица Смиловић

Тираж: 500

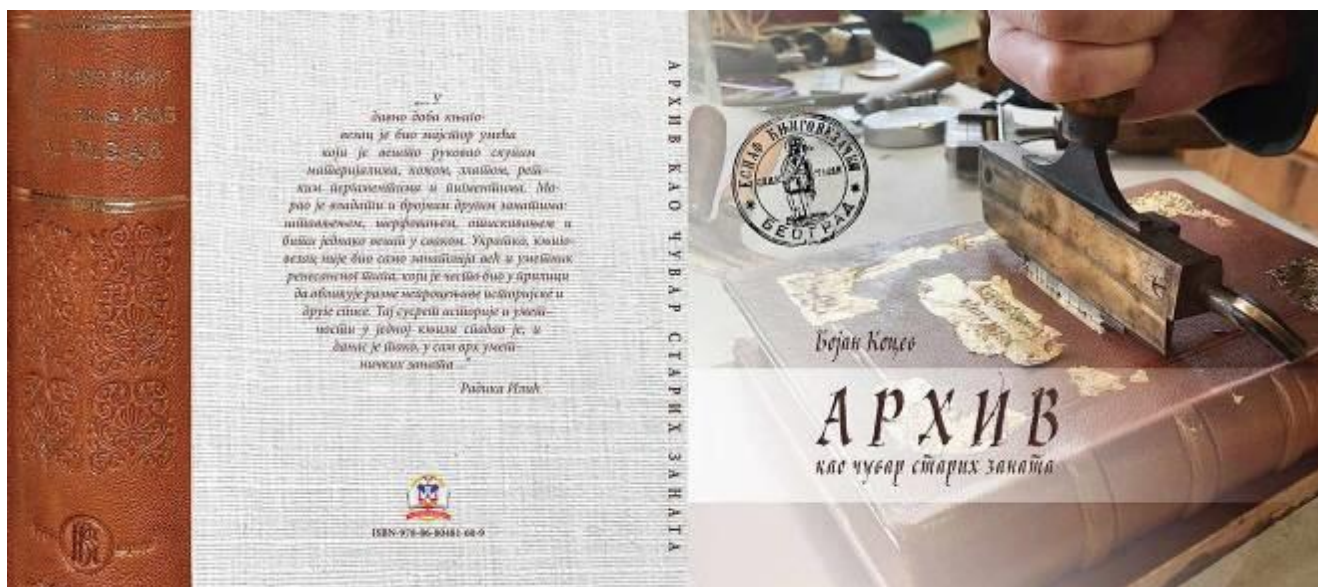
Штампа: Zlamen

Из рукописа Миливоја М. Костића, трговца, извозника, индустријалца, новинара и публицисте, која је од аутора откупљена 1957/58. године издвојено је 59 биографија, од којих је настало 60 нових наслова. Текстови су дати у целости и оригиналу, без скраћивања, а интервенисало се у оним деловима где је било потребно појаснити најчешће име особе или неки детаљ. Слика о градитељским подухватима Костићевих „јунака” употпуњена је пројектном документацијом која се чува у оквиру ИАБ, фонда Општине града, Техничка дирекција. Оригинална докумената и потписи привредника преузети су највећим делом из архивске грађе ИАБ и са понеког документа Архива Југославије, фонда Министарства трговине и индустрије. Публикација је богато илустрована, а веза између прошлих времена и садашњости остварена је преко старих фотографија привреника, радњи и фабрика у којима су пословали, кућа у којима су становали, а које се чувају у фондовима и збиркама ИАБ и Архива Народне банке Србије. Фотографије данашњег стања објеката начинили су приређивачи током истраживања на терену.

Приликом приређивања ове публикације коришћена је архивска грађа 21 фонда из три архива, преко 180 објављених радова, укључујући студије, монографије, споменице и јубиларне монографије, докторске тезе, чланке у научној и стручној периодици и зборницима радова, велики број публицистичких прилога, чланака, објава и огласа из 28 различита наслова дневне и периодичне штампе, 24 интернет портала и подаци седам база података, као и бројне енциклопедијске одреднице.

АРХИВ КАО ЧУВАР СТАРИХ ЗАНАТА

Издавач: Историјски архив Београда

За издавача: мр Драган Гачић

Главни и одговорни уредник: мр Драган Гачић

Аутор текста, илустрација и фотографија: Бојан Коцев

Стручни консултанти: Мирјана Миленковић, Зорица Смиловић

Рецензент: Радика Илић

Лектура: мр Наташа Николић

Тираж: 500

Штампа: Zlamen

У километрима архивске грађе која се чува у Историјском архиву Београда међу 2.910 фондова, налазе се и 24 фонда еснафа, струковних занатских удружења, која су у Београду почела да се оснивају још 1816. године и која су успешно опстајала до социјалистичког периода. Многи занати одавно су ишчезли из свакодневног живота, али књиговезачки, један од најстаријих у Србији, још увек успешно одолева зубу времена.

Неговањем овог традиционалног и деликатног заната, књиговезачка радионица ИАБ обавља двојаку улогу - чува занат од заборавља, истовремено чувајући и драгоцену наслеђе наших предака за неке будуће генерације.

Публикација *Архив као чувар старих заната* не претендује да буде приручник или уџбеник, већ представља покушај ИАБ да се један специфичан занат, који полако одумири, отргне од заборавља и да се широкој публици прикаже његов значај, специфичност и лепота.

Аутор описује елементе при раду са папиром, кожом, дрветом, текстилом и осталим материјалима који се користе у поступцима повеза, преповеза и коричења старих књига од изузетног значаја које се чувају у ИАБ. Управо тај део књиговезачког посла, који се бави ручно рађеним повезима, издваја се као посебан, прецизније засебан део сегмента графичке индустрије који се зове графичка дорада и представљен је на основу ауторове дугогодишње праксе и искуства на овим пословима.

БЕОГРАД, ДВАДЕСЕТЕ ГОДИНЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА

каталог изложбе

Издавач: Историјски архив Београда

За издавача: мр Драган Гачић

Главни и одговорни уредник: Слободан
Мандић

Аутори каталога: Слободан Мандић, Снежана
Лазић, Драгана Митрашиновић

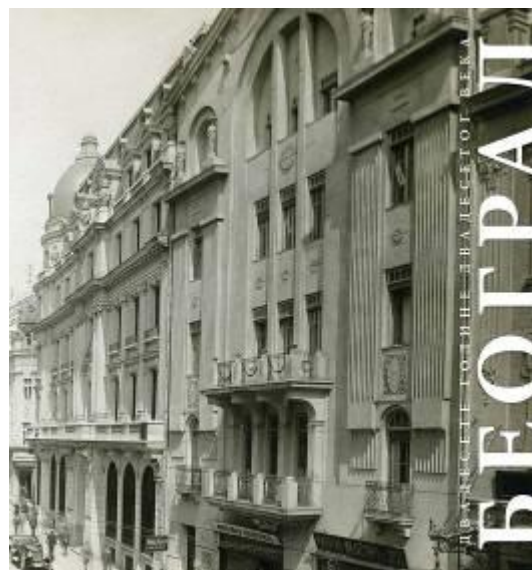
Рецензент: Владимир Дуловић

Лектура: мр Наташа Николић

Ликовно-графичко решење каталога: Зорица
Смиловић

Број страна: 84

Постоји у ПФД верзији, из штампе излази
почетком 2024. године

Изложбени каталог *Београд двадесетих година двадесетог века* прати истоимену изложбу. Кроз 15 поглавља, односно тематских промишљених целина, читалац се на један непосредан начин упознаје са Београдом од пре једног столећа, са временом у којем је постављен темељ велеградског изгледа и створена атмосфера престоног града.

У тежњи да се прикаже што обухватнија слика развоја града и живота у њему, каталог је богато илустрован са 57 прилога. У првом реду коришћена је грађа Историјског архива Београда: писма, уговори, различита документа, архитектонски нацрти, фотографије, цртежи, мапе, прогласи итд. Презентовани материјал одабран је из тридесетак архивских фондова и збирки и нуди увид у разнолике теме: од пулсирања политичких догађаја, одржавања локалних избора и уређења града, преко урбанизације, уметничких и културних манифестација, развоја индустрије, привреде, здравства, саобраћаја, школства, спорта и туризма, па све до увида у социјалне прилике и свакодневни живот становништва. У одабиру архивске грађе примат је дат новооткривеним или мање познатим документима или фотографијама.

Паралелно са тематски конципираним целинама, ради постављања догађаја и феномена у временски оквир и међусобну везу, на крају каталога дата је и детаљна хронологија. Каталог такође садржи и каталошки попис, изворе и литературу и апстракт на енглеском језику.

ПРИРУЧНИК - ЗАШТИТА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И ДОКУМЕНТАРНОГ МАТЕРИЈАЛА ВАН АРХИВА

Издавач

Историјски архив Београда

За издавача

Мр Драган Гачић

Уводна реч

Јелена Николић

Аутори текстова

Софија Чауш Миловановић, Јасмина Латиновић

Ружица Мандић, Немања Чолић

Рецензент

Југослав Вељковски

Лектура

Мр Наташа Николић

Ликовна и графичка опрема

Зорица Смиловић

Број страна: 32

Постоји у ПФД верзији, из штампе излази почетком 2024. године

Заштита архивске грађе и документарног материјала који се свакодневно ствара кроз бројне пословне активности правних субјеката, обавља се на основном нивоу заштите, кроз теренски надзор стваралаца/ималаца, пружање стручне помоћи при архивирању, одржавању, одабирању архивске грађе и уништавању безвредног документарног материјала коме су истекли законски рокови чувања. Служба заштите архивске грађе ван архива ИАБ пружа и саветодавну помоћ ствараоцима архивске грађе, која, између осталог, обухвата: праћење законске регулативе, тумачење прописа, консултације са одговорним и задуженим лицима стваралаца/ималаца, смернице за израду нормативних аката, упутства за поступање у случају ванредне ситуације која може довести до трајног оштећења архивске грађе и сл.

До ступања на снагу *Закона о архивској грађи и архивској делатности*, ИАБ је надзирао 3.380 активних правних субјеката са свега четворо запослених у Служби за заштиту архивске грађе ван архива, што је и у том моменту био највећи број регистрованих субјеката у оквиру архивске мреже Републике Србије. Након његовог ступања на снагу, чиме су прописане бројне обавезе како за ствараоце и имаоце документарног материјала и архивске грађе, тако и за надлежне архиве, број надзираних субјеката многоструко је повећан. Узимајући у обзир да је примена *Закона* изазвала велику пажњу и интересовање, запослени у Служби за заштиту архивске грађе ван архива покушали су да у форми приручника обраде најважније теме и пруже одговоре на најчешћа питања са којима се Служба сусретала у претходне две године. Дате смернице првенствено су намењене државним органима и организацијама, јединицама локалне самоуправе, установама, јавним предузећима и имаоцима јавних овлашћења са територије Града Београда.

ВОДИЧ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА

Број страна: 18

Језик публикације: српски, енглески

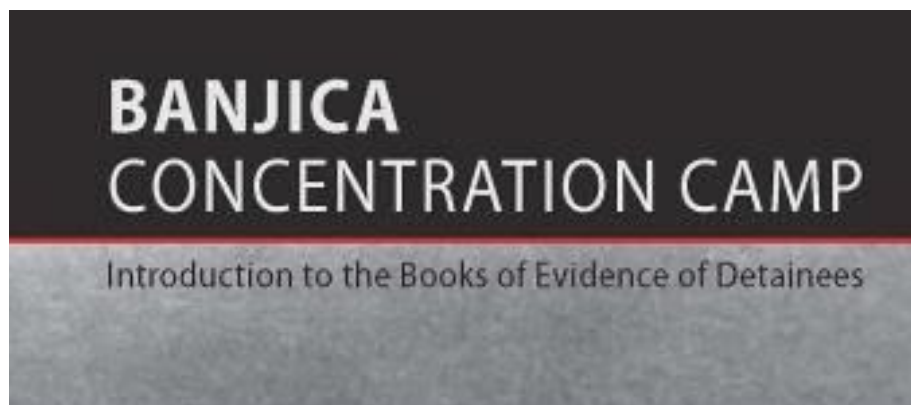
Водич је публикација информативног карактера и има за циљ да широј публици пружи основне информације о раду и делатности Историјског архива Београда, као и о самој локацији Архива.

У односу на досадашње бројеве, ово издање допуњено је бројним QR кодовима, преко којих се путем мобилних телефона лако приступа појединим страницама и садржајима.

ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАЊЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

ЛОГОР БАЊИЦА / ЛОГОРАШИ 1941-44 на енглеском језику

Поводом обележавања 27 јануара - Међународног дана сећања на жртве Холокауста омогућено је бесплатно преузимање електронске верзије уводне студије публикације *Логор Бањица / Логораши 1941-44* која је приређена на енглеском језику. Издање садржи радове проф. др Милана Ристовића „Introduction to the Books of Evidence of Detainees“, проф. др Љубодрага Димића „Statistics in the `Books of evidences` – Sketch for a group portrait of inmates in the Banjica Concentration Camp“, као и текст архивских саветника Евице Мицковић и Милене Радојчић „Concentration Camp Beograd-Banjica in the Occupied Belgrade – archival material“.

Публикација је из штампе изашла крајем 2014. године, и са илустрацијама има 95 страница, и може се пеузети на адреси:

https://www.arhiv-beograda.org/images/publikacije_elektronske_pdf/Banjica_english_net.pdf

ПУБЛИКАЦИЈЕ У ПРИПРЕМИ

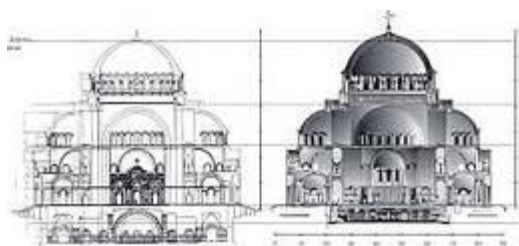
ИЗГРАДЊА ХРАМА СВЕТОГ САВЕ У БЕОГРАДУ

Приређивач: Марко Перић

Из штампе излази почетком 2024.

Тематски водич *Изградња Храма Светог Саве у Београду*, треба јавности да понуди преглед архивске грађе која се чува у Историјском архиву Београда, а односи се на

вишедеценијске напоре градитеља и различите етапе у изградњи Храма Светог Саве. Водич ће помоћи будућим истраживачима да се снађу у истраживању кроз различите архивске фондове, личне фондове, легате и збирке који покривају временски период од почетка изградње Храма тридесетих година 20. века до данашњих дана када се радови на уређењу унутрашњости приводе крају.

Након истраживачког рада завршени су послови на утврђивању текста, одабиру илустрација, скенирању и обради фотографија и друге илустративне грађе, лектура и коректура текста. Публикација се налази у припреми за штампу.

МИХАИЛО С. ПЕТРОВИЋ – фотомонографија

Приређивач: Слободан Мандић

Из штампе излази током 2024.

Фотомонографија Михаило С. Петровић садржи највредније фотографије из личне заоставштине нашег истакнутог писца, новинара и фотографа, а које представљају својеврстан раритет, вредан и недовољно истражен и познат историјски извор. Лични фонд Михаила С. Петровића (1901-1949) који се чува у Историјском архиву Београда је категорисан као културно добро од великог значаја. За потребе приређивања издања скенирано је и обрађено око три стотине фотографских снимака, чије је учестало коришћење у аналогном облику представљало ризик.

Описи фотографија су повезани са дигиталним објектима у локалном архивском информационом систему. Фотографски материјал већином чине снимљене сцене на градским улицама из тридесетих година XX века, које аутор бележи бележи пасионирано и систематски. Значају фотографски збирке придонеси и то што је на њима забележен и велики број сцена народне, популарне културе (вашари, пијаце и сл). Фотомонографија садржи предговор, уводну студију, коментаре и објашњења, превод резимеа, избор фотографског материјала и описе репродукованих фотографија са преводом.

ПРОГРАМИ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ГРАДА БЕОГРАДА:

УНИВЕРЗИТЕТСКА РАДНА ПРАКСА - БГ ПРАКСА 2023.

Историјски архив Београда је и ове године био укључен у програм *БГ пракса 2023* који организује Град Београд под покровитељством Градске Управе града Београда и Универзитета у Београду.

Праксу је у склопу Библиотеке Архива обавио студент Марко Ђермановић, уз менторску подршку библиотекара Весне Лекић Поповић. Реализацију праксе у Архиву Београда омогућили су и Слободан Мандић, Драгана Митрашиновић и Јелена Николић.

ГРАЂА ИЗ ФОНДОВА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА ПРИКАЗАНА ЈЕ НА ПРЕСТИЖНИМ ИЗЛОЖБАМА / У ПУБЛИКАЦИЈАМА:

ФОТОТИПСКО ИЗДАЊЕ „ЈАМЕ“

На 80. годишњицу од убиства и 110. годишњицу од рођења Ивана Горана Ковачића, у Београду је објављено фототипско издање „Јаме“ са мапом графика Еде Муртића и Златка Прице.

„Штампање овог издања омогућено је захваљујући једином сачуваном оригиналном примерку мапе графика у фасцикли пресвученој падобранским платном, који се као део легата југославенског револуционара Вицка Крстуловића чува у Историјском архиву Београда“, рекао је издавач Драган Стојковић на промоцији књиге 8. новембра.

У Легату Вицка Крстуловића (1905-1988) у Историјском архиву Београда се поред личних докумената, фотографија, ордења, плакета, повеља и обимне преписке, налазе и Вицкова казивања и сећања о животу и политичкој активности. Легат садржи бројна документа о НОР-у, морнарици, критичке осврте на објављене књиге и писања у штампи, као и велики број појединачних дневних и недељних листова (цели бројеви, исечци, фотокопије). Легат садржи и библиотеку коју чини 1.127 књига и 358 часописа. Десетак књига из библиотеке настало је током Другог светског рата.

Посебно вредна су издања: Јама – Ивана Горана Ковачића (једини сачуван примерак ратног издања) и Стојанка мајка Кнежополка – Скендера Куленовића. Легат је Историјском архиву Београда, после очеве смрти, предао Владимир Крстуловић.

ЕМИСИЈА „СРЦЕМ КРОЗ РАВНИЦУ“ У ИСТОРИЈСКОМ АРХИВУ БЕОГРАДА

Екипа емисије „Срцем кроз равницу“ је у среду 3. маја 2023, у склопу припреме епизоде посвећене општини Нови Београд, снимила прилог о Историјском архиву Београда као важној установи културе чије је седиште на територији ове општине.

Том приликом је мр Драган Гачић, вршилац дужности директора Архива, јавност упознао са историјатом Архива и указао на најстарија и најзначајнија документа која се у њему чувају а тичу се богате историје Града Београда и саме општине Нови Београд.

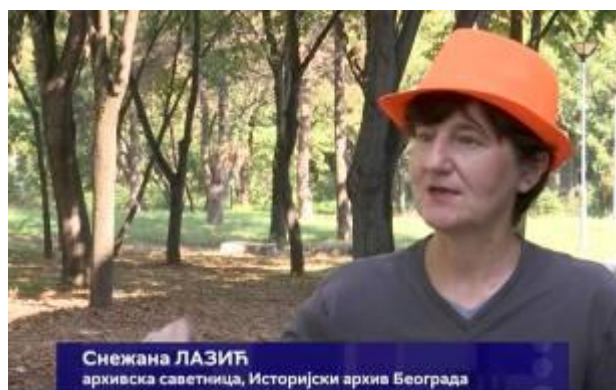
Након увида у одабрана документа и посете Депоу у коме је похрањено око 13 дужних километара архивске грађе, екипа је посетила и спомен собу Легата Константина Коче Поповића и Лепосаве Лепе Перовић у оквиру кога се поред личних докумената чува богата преписка, записи, ордење, цртежи, фоно и фототека и библиотека легатора.

„Срцем кроз равницу“ је телевизијска путописна емисија настала са идејом да се на једном месту представе све лепоте српске културне баштине на северу земље и осветле подаци из заборављене српске историје на овим просторима а њени водитељи су Нина Радуловић и глумац Славиша Чуровић.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА У ИСТОРИЈСКОМ АРХИВУ БЕОГРАДА

Екипа емисије „Београдска хроника“ посетила је Архив Београда 23. августа 2023.

Репортерка Радио-телевизије Србије Јелена Баранин и сниматељ Иван Димитријевић снимали су прилог испред Галерије Историјског архива Београда о развоју туризма у Београду између два светска рата, а саговорник им је била Снежана Лазић, архивска саветница и ауторка истоимене публикације у издању Историјског архива Београда.

7. ДРУГЕ ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ У 2023. ГОДИНИ

РЕАЛИЗАЦИЈА ОДОБРЕНИХ ПРОЈЕКТА ПО ОДЛУЦИ МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ - ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ДОДЕЛУ СРЕДСТАВА ПРИКУПЉЕНИХ ПО ОСНОВУ КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА 2023:

Историјски архив Београда је током 2023. године, у оквиру конкурса спровео пројекат под називом **Дигитализација и онлајн доступање архивске грађе – пријаве ратне штете причињене грађанима и њиховој имовини у послератном Београду.**

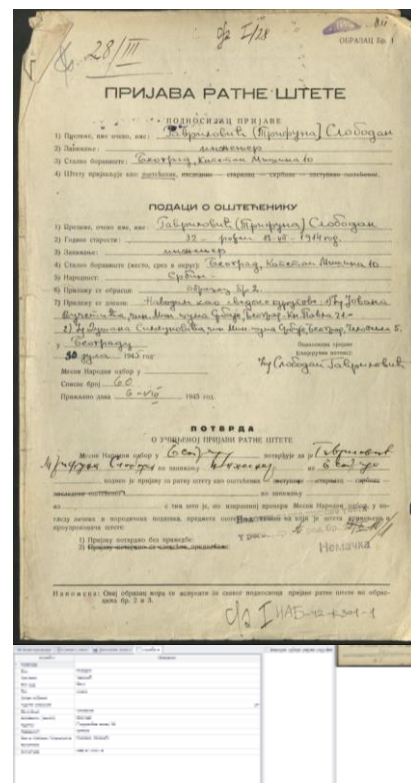
У Архиву се чува девет фондова градских Народних одбора (НО) рејона, првих послератних органа власти који су извор првог реда за проучавање историје Београда од 1945. до 1952. године. Значајан део грађе у 6 фондова настао је радом рејонских комисија за ратну штету. У питању су пријаве штете нанете грађанима током рата, као и пријаве несталих и страдалих лица.

Рејонске комисије за ратну штету формиране су половином 1945. године. Сви грађани били су дужни да поднесу пријаву о причињеној штети на имовини и имовинским правима, као и страдање својих ближњих, уколико нису припадали „непријатељским“ групацијама. Комисије су укинуте по обављеном послу маја 1946. године, на основу одлуке Земаљске комисије.

У фонду НО I рејона града Београда, који је обухватао територију најужег градског центра, односно територију данашње Општине Стари град, сачувано је око 12.000 пријава ратне штете причињене грађанима и њиховој имовини. Образац пружа кориснику најважније податке о свим лицима која су пријавила ратну штету надлежној комисији у тадашњем Београду - презиме, очево име, име; године старости; занимање; стално боравиште (адреса); народност; подаци о подносиоцу пријаве, и представља изузетну полазну основу за даље осветљавање судбина људи и њихових породица. Пријава ратне штете, која је била обавезна за већину становника Београда, могле би се посматрати као својеврсан попис становника послератне престонице.

Претражива база након завршетка пројекта доступна је свим корисницима у оквиру Дигиталног репозиторијума Историјског архива Београда који је у јавности већ препознат као дигитални извор изузетно значајне архивске грађе. Извршено је скенирање 12.644 стране и аотирано 177.016 поља.

На овај начин испуњен је крајњи циљ да је архивска грађа од великог значаја дата на преглед кориснику у онлајн форми без доласка у просторије Архива (нарочито важно код осетљивих група корисника који су онемогућени да физички дођу у Архив). Доступање оригиналних архивских докумената приближава историјске догађаје корисницима на лак и популаран начин, и они од посматрача постају истраживачи било да се баве породичном историјом, трагањем за подацима о имовини њихових предака или пак сагледавањем болних последица ратних дешавања по становништво тадашњег Београда.

РЕАЛИЗАЦИЈА ОДОБРЕНИХ ПРОЈЕКТА ПО ОДЛУЦИ ПОДРЖАНИ ОД СТРАНЕ МИНИСТАРСТВА КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ НА ОСНОВУ КОНКУРСА 2023. ГОДИНЕ

Конкурс за финансирање или суфинансирање пројеката из области откривања, прикупљања, истраживања, документовања, проучавања, вредновања, заштите, очувања, представљања, интерпретације, коришћења и управљања АРХИВСКОМ ГРАЂОМ у 2023. години

Назив пројекта: Савезничко бомбардовање Београда 1944. године у фондовима и збиркама Историјског архива Београда – фаза 1

Године 2024. навршава се 80 година од савезничког бомбардовања Београда 1944. године. Током априла, маја, јуна, јула и септембра ратне 1944. престоница тадашње Краљевине Југославије бомбардована је чак 11 пута. Београд је претрпео велика материјална разарања, а број страдалих и повређених цивила никада није тачно утврђен. У историографији овај догађај није довољно проучаван и малобројни су озбиљни научни радови на ову тему.

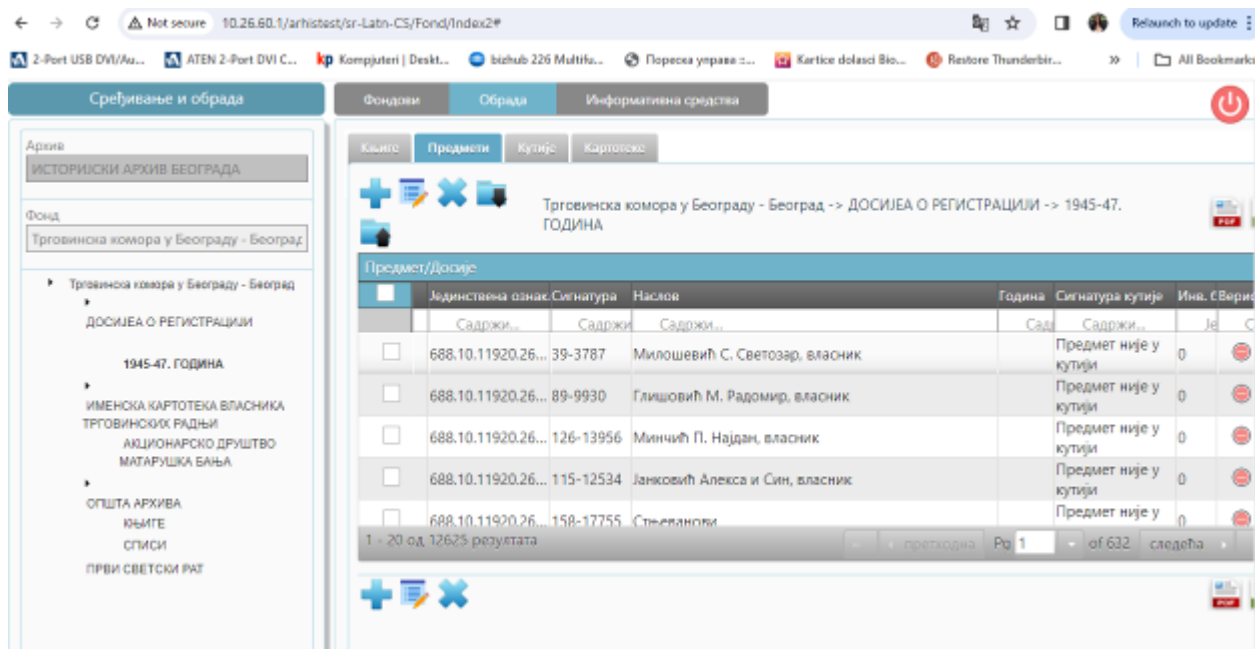
У фондовима Историјског архива Београда чува се грађа која сведочи о жртвама бомбардовања, материјалној штети, животу у престоници 1944. године, деловању окупационих власти на санирању штете. У питању су историјски извори првог реда настали радом државних органа и градских власти. Циљ пројекта је да се на једном месту прикупи што више имена жртава; да укаже на велику материјалну штету која је погодила престоницу, а пре свега „обичне“ грађане.

У оквиру Пројекта извршено је истраживање грађе фондова и збирки Историјског архива Београда и издвојена грађа у којој се налазе подаци о савезничком бомбардовању Београда 1944. године. Прегледани су фондови Општине града Београда, Управе града Београда (Одељења Специјалне полиције), Збирке мемоарске грађе и Бањичког логора, Збирке радничког покрета и НОР-а и Збирке фотографија. Прегледано је укупно 165 кутија и књига, као и Збирка фотографија. Издвојена грађа је пребачена у текстуалну форму у количини од 590 страна текста са око 200 предмета. Део грађе, због великог обима, није предвиђен за објављивање али је извршена анализа која ће бити саставни део уводног текста. Истраживањем и прекуцавањем текстова завршена је прва фаза пројекта. Због недовољних финансијских средстава, одабир тема и коначна селекција грађе у сарадњи са стручним консултантом биће реализована у 2024. години.

Конкурс за финансирање или суфинансирање пројеката из области дигитализације културног наслеђа у 2023. години.

Назив пројекта: **Миграција постојећих дигиталних описа архивске грађе Историјског архива Београда у јединствени архивски информациони систем Републике Србије Архис (фаза 1).**

Историјски архив Београда је један од највећих јавних архива у Републици Србији, надлежан је за заштиту архивске грађе и документарног материјала органа локалне самоуправе – Скупштине града Београда и 17 градских општина. У својим депоима чува преко 13км архивске грађе категорисане од изузетног и великог културног значаја.

Од 2005. године Историјски архив Београда је развио и у свакодневном раду користио сопствени веб оријентисан модуларни информациони систем назван *Јанус* који је покрио све најважније аспекте функционисања Архива. Годинама уназад Архив је у дигиталној форми водио евиденције о архивској грађи коју поседује, од улазног инвентара до пописа фондова, а аналитичка обрада вршила се у за то наменски пројектованим базама података, уз поштовање основних принципа међународног стандарда ИСАД(г), у структури серије, од општег ка појединачном, односно по нивоима описа од фонда до предмета. Формиране базе података су у процењеној количини од преко 500.000 уноса.

Како су у складу са Законом о архивској грађи и архивској делатности сви архиви у обавези да у свом раду користе Архис као јединствени централизовани информациони систем јавних архива за управљање документима и информацијама о архивској грађи неопходно је извршити миграцију унетих дигиталних описа која обухвата израду софтверских алата и процедура за експорт и импорт података, формирање XML структура, формирање тестног окружења, контролу, исправку и трансвер података.

Узимајући у обзир да је анализа показала да су ова два информациона система постављена на врло различитим нивоима и са структуралним разликама било је потребно значајно промишљање начина да се миграција изврши. Један део посла је обављен од стране Историјског архива Београда кроз прерађивање постојећих података са пресељавањем формираних структура ради успостављања минималног услова за

трансфер. Одређени подаци нису могли бити пренети на овај начин и проблем ће морати да се реши у другој фази.

Средствима Министарства културе у 2023. урађено је следеће:

- Израда логичких и физичких модела за трансфер
- Формирање XML структура података улазног инвентара и топографског показивача и обраде фондова
- Формирање XML структура података дигиталних копија по фондовима и величини
- Израда окружења и тестне базе података за трансфер података
- Продукција података у информациони систем Архис са тестирањем успешности

Успостављено је логовање и обавештење о стању трансфера података при самом завршетку извршења процедуре за импорт података.

За потребе миграције тестна апликација је хостована на истом серверу као и продукциона и приступа јој се са истим линком осим што се /архис мења са /архивтест. Подаци за приступ су исти као и на продукционој верзији. Тестна база података је такође постављена на истом серверу под именом *ArhisTestZaIAB*.

По уносу података у тестно окружење, провери и потврди исправности трансфера, подаци су се преносили у информациони систем Архис са провером успешности.

Предмет миграције у овој фази су били следећи фондови:

509 ТРГОВИНСКА КОМОРА
2777 ЗБИРКА ДОСИЈЕА РАТНЕ СИРОЧАДИ
1122 ЗБИРКА ДИПЛОМА ; УКАЗА И ПОСТАВЉЕЊА
2150 ЛИЧНИ ФОНД НОВАКА НОВАКА
2155 ЛИЧНИ ФОНД ЈОВАНА ЋИРИЛОВА
1165 ЗБИРКА ФОТОГРАФИЈА
1907 ПОРОДИЧНИ ФОНД ГАЋИНОВИЋ-ШОТРА
1909 ЛИЧНИ ФОНД БОГДАН КРШИЋ
2145 ЛИЧНИ ФОНД ИВАН С. ПАВЛОВИЋ
28 ОКРУЖНИ НАРОДНИ ОДБОР ГРАДА БЕОГРАДА
47 НАРОДНИ ОДОБР VI РЕЈОНА ГРАДА БЕОГРАДА
1119 ПОРОДИЧНИ ФОНД ГЛАВИНИЋ
42 НАРОДНИ ОДОБР I РЕЈОНА ГРАДА БЕОГРАДА
44 НАРОДНИ ОДОБР III РЕЈОНА ГРАДА БЕОГРАДА
1919 ЗБИРКА ПЛАКТА
43 НАРОДНИ ОДОБР II РЕЈОНА ГРАДА БЕОГРАДА

Као и део посебно издвојених фондова потребних за оперативни рад: техничка документација, одузета имовина итд.

Укупно предмет миграције у фази 1 било је око 150.000 слогова.

8. ТОКОМ 2023. ГОДИНЕ ИЗДВАЈАМО

АРХИВСКЕ САВЕТНИЦЕ СНЕЖАНА ЛАЗИЋ И ЈЕЛЕНА МИТРОВИЋ КОЦЕВ ДОБИТНИЦЕ СУ НАГРАДЕ „АЛЕКСАНДАР ДЕРОКО“ ЗА ИЗЛОЖБУ „АРХИТЕКТОНСКА КУЛТУРА МЕЂУРАТНОГ БЕОГРАДА“

Снежана Лазић и Јелена Митровић Коцев, архивске саветнице Историјског архива Београда добитнице су овогодишње награде „Александар Дероко“ за припрему каталога и изложбе под називом „Архитектонска култура међуратног Београда“ из техничке документације Историјског архива Београда, одржане у Етнографском музеју у Београду 2022. године. Награду су равноправно поделиле са Маријом Ристић за пројекат „Теорија илустрације“. Награде је додељена 1. септембра 2023. у Установи културе „Пароброд“.

Специјално признање жирија додељено је редовној професорки Факултета примењених уметности мр Даниели Фулгоси за самосталну изложбу цртежа и колажа „Прелаз“. У области архитектуре и урбанизма специјално признање жирија је доделио архитекти др Павлу Стаменовићу, доценту на Архитектонском факултету у Београду, за идејни пројекат надоградње и реконструкције зграде у улици Господар Јевремовој 37. Др ум. Ивани Милев специјално признање жирија је доделио за самосталну изложбу скулптура, колажа и цртежа, под називом „Бесконачни низови“.

Бијенална награда „Александар Дероко“ установљена је од стране УК Пароброд почетком 2021. године, и она се додељује други пут, са циљем да подржи ауторе који су дали јединствен, аутентичан допринос култури на Општини Стари град.

Чланови жирија који су изабрали добитника награде су - Проф. Бранислав Митровић, академик и професор на Архитектонском факултету, Проф. Растко Ћирић, илустратор и

професор на Факултету примењених уметности, Др Марина Павловић, архитекта и помоћник директора Завода за заштиту споменика културе града Београда и Др Марија Павловић, историчар уметности и директор УК „Пароброд“

МИНИСТАР ПРОСВЕТЕ БРАНКО РУЖИЋ ПОСЕТИО ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА

Министар просвете Бранко Ружић, у присуству својих сарадника Милоша Благојевића, помоћника министра за средње образовање и васпитање и образовање одраслих, Милана Пашића, помоћника министра за предшколско и основно образовање и васпитање и др Златка Грушановића, директора Завода за унапређивање образовања и васпитања, посетио

је 24. марта 2023. Историјски архив Београда.

Уважени гости су се упознали са радом и програмским активностима Историјског архива Београда ради успостављања ближе сарадње између Архива и Министарства просвете.

Мр Драган Гачић, вршилац дужности директора је са својим сарадницима презентовао предлог да Архив Београда поклони 17 својих издања у количини од 2.500 књига образовним установама у Београду и Србији. Циљ овог поклона је, узимајући у обзир тематику понуђених издања, упознавање и едукација младих за коришћење архивске грађе похрањене у депоима Архива као историјског извора првог реда за проучавање прошлости.

Овом приликом присутни су се упознали и са досадашњим активностима на реализацији пројекта доградње новог објекта Историјског архива Београда и реконструкције постојећег објекта.

У ИНСТИТУТУ СЕРВАНТЕС У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА РАДИОНИЦА РУЧНОГ ПОВЕЗА КЊИГА

Повод за одржавање радионица у сарадњи са Институтом Сервантес, је публикација „Архив као чувар старих заната“. која је показала да је интересовање јавности за учење о старим занатима итекако атрактивно а да је издавање овакве врсте публикација од стране архива корисно и потребно.

Предавање и практичан део радионице водио је Бојан Коцев књиговезац специјалиста Историјског архива Београда, а 12 полазника добило је прилику да се упозна са историјатом повеза као и да самостално од почетка до краја креирају своју књигу.

9. ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА НА ИНТЕРНЕТУ И ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

ЗВАНИЧНА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА ИАВ

<http://www.arhiv-beograda.rs/>

Интернет презентација Историјског архива Београда постоји од 2007. године, на српском (ћирилична и латинична верзија) и енглеском језику.

Поред основног, страница поседује и пет поддомена:

- <https://stalnapostavka.arhiv-beograda.org/sr/> - виртуелна изложба по угледу на сталну изложбenu поставку Историјског архива *Векови Београда /XVI–XX век/* 2014.
- ww1.arhiv-beograda.org - тематски водич кроз грађу посвећену *Првом светском рату*, 2015.
- <https://www.holokaust.arhiv-beograda.org/> - сајт посвећен активностима међународног пројекта *Ескалација у Холокауст*, 2016-2017.
- <https://digitalni.arhiv-beograda.org/login.php> - Дигитални репозиторијум
- <https://jdz.arhiv-beograda.org/> - Јеврејска дигитална збирка

Годинама уназад бележи велику посећеност што говори о заинтересованости корисника за рад Историјског архива Београда. Преко презентације, корисници се могу информисати о фондовима који се у Архиву чувају али и сазнати како да дођу до пројектне документације похрањене у Архиву, документације о оствареном радном стажу, личном дохотку, завршеној школи итд.

Највећи квалитет сајта пружа претрага база обраде фондова, пописа фондова и техничке документације, која даје могућност претраживања свих унетих садржаја (који су као такви доступни за јавност) кроз опцију Фондови, као и по категоријама (слике, књиге, карте и мапе, техничка документација, плакати). Корисницима је омогућено да преко архивске интернет презентације претражују грађу све до нивоа предмета или документа.

Велики број посетилаца заинтересованих за рад Архива се и 2023. пријавио на мејл листу Архива радиступања најновијих информација из рада наше установе. Сајт има месечно минимално 4.000 посета.

Услед примене одредби Закона о архивској грађи и архивској делатности и велике заинтересованости правних лица за ову тему сајт Архива је бележио и по 15.000 посета у месецу. Највећа посећеност је била у децембру 2023.

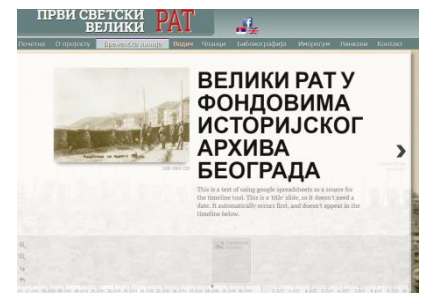
Онлајн издање сталне поставке *Векови Београда /XVI–XX век/* налази се на адреси www.stalnapostavka.arhiv-beograda.org још је један у низу корака ка подизању свести на локалном, националном и међународном нивоу о значајном материјалног културног наслеђа града Београда.

У 2023. онлајн издање сталне поставке Архива посетило је **4.500** посетилаца.

Тематски водич кроз грађу посвећену Првом светском рату налази се на адреси www.wwl.arhiv-beograda.org

Настао је 2014. као резултат вишемесечног истраживања групе архивиста чији је циљ да упуту истраживаче на тематски одређену архивску грађу, а 2015. године то је преточено у онлајн издање.

У 2023. тематски водич је посетило **520** посетилаца.

Сајт међународног пројекта Ескалација у Холокауст,

www.holokaust.arhiv-beograda.org путем кога се може приступити бази података логораша на Сајмишту и поред бројних занимљивих текстова приступити и публикацији тј зборнику радова са међународних конференција одржаних у оквиру пројекта.

У 2023. сајт је посетило **13.000** посетилаца.

Дигитални репозиторијум Архива Београда, <https://digitalni.arhiv-beograda.org/login.php> бележи сталну посећеност корисника. До сада броји преко **12.000** регистрованих корисничких налога уз свакодневно пријављивање нових. Корисници у просеку проводе 20 минута у истраживању по свакој од забележених преко 15.000 сесија у 2023. години.

Јеврејска дигитална збирка даје кориснику могућност претраге и увида у архивску грађу која се тиче живота Јеврејске популације у Београду.

Сајт бележи око 1.000 посета на месечном нивоу.

ДИГИТАЛНИ МАРКЕТИНГ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА

Културно-просветна функција, као и међусобни однос архивских установа и јавности једна је од најзначајнијих делатности савремених архива, а овај сегмент рада данас је неизоставно повезан са развојем информационо-комуникационих технологија. Имајући у виду да материјал објављен преко званичних интернет презентација и презентација пројеката увелико остаје неискоришћен уколико није подржан и са паралелним активностима на другим дигиталним медијима, Историјски архив Београда у јавном простору наступа и преко различитих канала комуникације са корисницима и потенцијалним клијентима.

Налози на мрежама Фејсбук (*Facebook*), Твитер (*Twitter*), Инстаграм (*Instagram*), Јутјуб (*YouTube*) и креирање текстуалног и визуелног садржаја који подстичу кориснике на акцију у великој мери је остварен, видљив и мерљив посредством активности остварених преко регистрованих налога. Фејсбук страницу прати 26000, платформу „Х“ 6700, а инстаграм 1050 регистрованих корисника, са великим бројем посета, док је на Јутјуб каналу Архива постављено 65 клипова.

Поред свакодневног повећања виртуелног аудиторијума и анимирања публике кроз објављивање старих фотографија, података о архивским фондовима, грађи и издањима, текућим активностима и др, на овај начин промовисана архивска делатност и богати фондови архива имају за циљ држање пажње и проширивање круга корисника. Нарочито треба имати на уму млађе генерације, такозване дигиталне урођенике, код којих се подстиче интересовање и радозналост за коришћењем архивске грађе, али и буђење свести о значају и неопходности њеног чувања.

10. РЕДОВНА ДЕЛАТНОСТ АРХИВА:

Програм редовне делатности Историјског архива Београда за 2023. годину дат је према организационој структури и стручним пословима унутар организационих јединица:

СЕКТОР ЗА ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ**СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ВАН АРХИВА**

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Редован обилазак регистратура у циљу обављања надзора и пружања стручне помоћи при сређивању архивске грађе и регистратурског материјала на терену.	231 прегледа
2.	Рад на излучивању безвредног регистратурског материјала у регистратурама	240 записника и решења; излучено преко 46.700 дужних метара регистратурског материјала
3.	Доношење Листи категорија регистратурског материјала са роковима чувања и давање сагласности на исте	4.183 сагласности
4.	Преписи архивских књига из регистратура	неутврђено
5.	Евидентирање нових регистратура	26.000 регистратура
6.	Ажурирање електронске базе података о стању и променама у регистратурама у надлежности Архива – адреса, назив, статус, МБ, ПИБ итд.	8.000 ел. записа

ГРУПА ЗА ТЕХНИЧКУ ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	-Рестаурација и конзервација грађе: Лични фонд Живка Јовановића Лични фонд Михајла Петровића - Матичне књиге - Техничка документација	10 фасцикли архивске грађе – 400 докумената 2. матичне књиге, 800 страна 27 планова из збирке техничке документације.
2.	Деловодни повез оштећених књига библиотечког фонда	47 књиге
3.	Повез старих и оштећених књига, матичне књиге	35 књига
4.	Тврд повез књига	38 књига
5.	Броширан повез књига	/
6.	Спирални повез	77 комада
7.	Израда кошуљица	8.700 комада
8.	Спирални повез Припрема и извођење радионице у сарадњи са Институтом Сервантес о повезу књига	
9.	Похађање течаја проф. Ивана Шијака о дигитализацији и обради фотографија	
10.	Набавка материјала за потребе техничке службе	
11.	Израда медијских садржаја – обрада слика и израда кратких филмова за друштвене мреже и YouTube канал Историјског архива Београда	
12.	Пријем и издавање робе из магацина техничке службе	

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ У АРХИВУ – ДЕПО

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Преузимање нових фондова или делова фондова сукцесивно	5 фондова 1 допуна постојећег фонда 12 дужних метара
2.	Измештање фондова у депоу	80 дужних метара
3.	Комплетирање и формирање досијеа фондова преузетих у Архив	6 досијеа
4.	Издавање грађе за сређивање и обраду, за потребе изложбене и издавачке делатности Архива, односно за потребе корисника у читаоници и враћање у депо.	4.375 архивских јединица 1.600 сређивање и обрада, култ. просв. делатност
5.	Истраживање архивске грађе ради издавања уверења у циљу регулисања радног стажа, имовинско-правних односа и других јавно-правних и приватно правних послова грађана	4.951 одговора по захтевима
6.	Ревизија топографског показивача	520 јединица

СЛУЖБА ЗА РАД СА СТРАНКАМА

Укупан број захтева		6.089
рб.	врста захтева	број захтева
1.	техничка документација-пројекти зграда	2.797
2.	подаци о просеку примања и радном стажу у угашеним привредним друштвима	2.469
3.	дипломе и сведочанства угашених школа	69
4.	картони житеља Београда и Земуна (пријаве боравка) у периоду 1928-1953.	18
5.	национализација	68
6.	рехабилитација	8
7.	експропријација	58
8.	решења, уговори	310
9.	конфискација	10
10.	остало	228

СЕКТОР ЗА ОБРАДУ И КОРИШЋЕЊЕ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ**ПРОГРАМСКА ДЕЛАТНОСТ**

	Опис послова
1.	Изложба и каталог: Београд двадесетих година прошлог века <ul style="list-style-type: none"> - истраживачки рад - скенирање и обрада фотографија и друге грађе за изложбу - припрема текстова каталога и легенди панона - дизајн и прелом текста каталога, изложбених панона - припремљено за штампу
2.	Изложба Пола века у згради на Новом Београду <ul style="list-style-type: none"> - истраживачки рад - скенирање и обрада фотографија - припрема текста за сајт архива - дизајн изложбеног панона
3.	Изложба Знамените Београђанке <ul style="list-style-type: none"> - истраживачки рад - скенирање и обрада фотографија - припрема текстова за пано и брошуру - дизајн изложбеног панона - дизајн и прелом брошуре
4.	Публикација: Миливоје М. Костић: Београд у успону <ul style="list-style-type: none"> - штампа, објављивање
5.	Публикација: Бојан Коцев: Архив као чувар старих заната <ul style="list-style-type: none"> - - штампа, објављивање
6..	Издање Изградња Храма Св.Саве у Београду – тематски водич <ul style="list-style-type: none"> - утврђивање текста - истраживачки рад - одабир илустрација - скенирање и обрада фотографија и друге илустративне грађе - лектура и коректура текста - у припреми за штампу
7.	Публикација Михаило С. Петровић – фотомонографија <ul style="list-style-type: none"> - истраживачки рад - одабир илустрација - скенирање и обрада фотографија и друге илустративне грађе - писање текстова

ЧИТАОНИЦА		
	Опис послова	Количина
1.	пријем истраживача и вођење прописаних евиденција у електронској форми у Читаоници	347 истраживача - Домаћи истраживачи: 334 - Страни истраживачи: 13
2.	Број истраживачких дана и унос у електронску базу података	1.782 посета - Домаћи истраживачи: 1.760 - Страни истраживачи: 22
3.	издавање и враћање архивске грађе по реверсима (инвентарне јединице)	2.342 инв. јединица
4.	техничка документација (инвентарне јединице)	1.798 инв. јединица
5.	издавање и враћање ролни микрофилма у микрофилмској лабораторији	74 ролни
6.	картотека грађана Београда и Земуна	161 картона
7.	пружање информација корисницима о архивској грађи у читаоници, телефоном и путем електронске поште	5.050 контакта телефоном и 1.900 мејлом
8.	издатих библиотечких јединица у читаоници-књиге	49 књига
9.	издатих библиотечких јединица у читаоници-периодика	90 јединица
БИБЛИОТЕКА		
	Библиотека Историјског архива Београда редовно је обављала своја задужења која се тичу инвентарисања и каталогизације књига, уноса података у електронску базу, вођења прописаних евиденција, планирања набавке књига и часописа (предвиђена за други део године), размене са другим институцијама итд.	

ОДЕЉЕЊЕ ЗА СРЕЂИВАЊЕ И ОБРАДУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ		
Р. Бр	Опис послова	Количина
1	Фонд Управа града Београда (1839–1944) – ревизија фонда: сумарни инвентар: исправке, измене и допуне унутрашњих листи; штампање нових унутрашњих листи – картотечка обрада предмета и досијеа, за лица или опште предмете попут решења, спискова, извештаја и др, подаци који нису унети у картотеку Одељења специјалне полиције – стављање досијеа у кошуљице или фасцикле, писање основне сигнатуре на омоту, назив предмета – допуна и корекција базе података „Бањички логор“	584 кутије

2.	Фонд BdS – Заповедник Полиције безбедности и Службе безбедности (1941–1944) – Припрема за дигитализацију картотеке: класификација картона; технички послови: скидање спајалица и захтефтаних делова са картона; одвајање фотографије од картона; уклањање захтефтаних делова са фотографије; исправљање картона; заштита фотографије са картоном (стављање у коверте); вођење евиденције о количини фотографија, картона и додавање презимена и имена лица на које се односи картон и фотографија	50 кутија/кадица картона: 57.200 фотографија: 1912
3.	Фонд Народни одбор IV рејона града Београда – фолијација, сигнирање, израда унутрашњих листа аналитичка обрада предмета	4 кутије – 434 предмета
4.	Фонд Народни одбор VIII рејона града Београда, пријава ратне штете – фолијација, сигнирање, израда унутрашњих листа – аналитичка обрада предмета	1 кутија – 71 предмет
5.	Фонд Народни одбор II рејона града Београда, пријава ратне штете – фолијација, сигнирање, израда унутрашњих листа – аналитичка обрада предмета	48 кутија – 5508
6.	Фонд Општине града Београда – Статистички одсек – фолијација, печатање, сигнирање, израда унутрашњих листа – аналитичка обрада предмета у информационом систему Јанус	8 кутија – 511 предмета
7.	Фонд Задужбине Симе А. Игуманова – разврставање предмета, фолијација, сигнирање, аналитичка обрада	7 кутија – 467 предмета
8.	Збирка штампаних ствари Живка М. Јовановића- ревизија – утврђивање стања у кутијама, попис листова који недостају и који су за лечење, израда нових унутрашњих листа	223 кутије
9.	Породични фонд Андреја Митровића и Љубинке Трговчевић Митровић, формирање фонда – класификација, сређивање и попис целокупног фонда – аналитичка обрада	-71 кутија -12 кутија
10.	Лични фонд Михаила С. Петровића – сређивање, печатање, фолијација, сигнирање и обрада у ЈАНУС-у	5 кутија грађе и 2 кутије фотографија
11.	Легат породице Крагујевић – нова преузимања грађе – класификација и систематизација – обрада и формирање електронског записа у систему ЈАНУС	1 кутија

12.	Збирка Миладина и Љубинке Адамовић – израда пописа	2 кутије
13.	Легат Драгослава Димитријевића Белог – нова преузимања грађе – класификација и систематизација – обрада и формирање електронског записа у систему ЈАНУС сређивање, печатање, фолијација, сигналирање и обрада у ЈАНУС-у	5 кутија
14.	Легат академика Михаила Марковића – израда пописа	113 кутија
15.	Израда пописа аудио-визуелне архивске грађе у фонду 1885 - Збирка мемоарске грађе и Бањичког логора – израда пописа аудиовизуелних – обрада садржаја магнетофонских трака или касета	12 кутија – 108 описа

СЕКТОР ЗА ПРАВНЕ, МАТЕРИЈАЛНО - ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ И ПРИМЕНУ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Послови и радни задаци у Сектору одвијају се директно кроз послове праћења правних прописа, послове администрације и спровођење поступка јавних набавки којима директно руководи помоћник директора.

Сектор организује рад Управног и Надзорног одбора, припрема и формулише седнични материјал, и извештава Оснивача, односно Секретаријат за културу, о њиховом раду. Током 2023. године одржано је десет (10) седница Управног одбора, а три (3) Надзорног одбора Историјског архива Београда.

На седницама Управног одбора, између осталог, расправљало се о:

- Изменама Финансијског плана прихода и расхода ИАБ-а за 2023. годину, кроз три ребаланса. На две Седнице Управног одбора расписан је Конкурс за избор директора и обављен разговор са кандидатима, те је усвојена листа кандидата за место директора ИАБ.
- Изменама Плана набавки ИАБ-а за 2023. годину (било их је три)
- Текућим проблемима из живота и рада Архива

На Х Седници Управног одбора ИАБ-а усвојене су:

- *Листа Категорија архивске грађе и документарног материјала са роковима чувања ИАБ-а, под бројем 07-586/5*
- *Општи Акт о начину евидентирања, архивирања и чувања архивске грађе и документарног материјала, под бројем 07-586/6, и*
- *Општи Акт о начину евидентирања, заштите и коришћења електронског документа, под бројем 07-586/7.*

Посебна активност исказана је приликом израде и спровођења Финансијског Плана прихода и расхода, као и с тим у вези донетог Плана набавки ИАБ-а.

У 2023. години спроведено је 55 набавки, на које се Закон не примењује.

Поштујући позитивне прописе и потребе Историјског архива Београда као корисника, Сектор ће и убудуће наставити са спровођењем свих потребних јавних набавки.

Сектор је такође био ангажован на оперативним пословима након усвајања Правилника о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у Историјском архиву Београда, на који је добијена сагласност број 110-962/23-С-20 од 06. 12. 2023. године од стране Привременог ограна Града Београда.

ГРУПА ЗА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОСЛОВЕ

Група за рачуноводствене послове води евиденцију о извршиоцима који су запослени у Архиву, а која се односи на њихову присутност на послу, плаћена – неплаћена одсуства, годишње одморе, боловања и др, и сваког 01-ог и 15-ог у месецу доставља извештај.

ОДСЕК ЗА ПРИМЕНУ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Одсек за примену ИТ (примена информационих технологија, надоградња и одржавање информационог система архива *Јанус*, ажурирање веб сајта)

Како свакодневни рад Архива са корисницима наших услуга као и рад свих служби унутар Архива зависи и ослања се на информациони систем *Јанус*, примарни посао био је одржавање, адаптација и надоградња постојећих модула.

Редовно је администриран целокупан систем, извршене су корекције кода на више модула, рађено је прилагођавање како на апликациони сервер тако и на сталне промене апликација до којих настаје приликом инсталације аутоматских надоградњи.

Информациони систем *Јанус* је радио непрекидно, без приметних застоја 24 часа дневно.

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

1.	Дигитализација картотеке БДС	143.520 листова
2.	Дигитализација Збирке црквених матичних књига,- скенирање књига које су подвргнуте лечењу у току 2023. Дигитализација документације Народних одбора рејона града Београда – пријаве ратне штете	1књига, 400 страна 12.644 стране
3.	У оквиру Копирнице врши се скенирање архивске грађе за потребе радника Архива и за странке из Читаонице и Писарнице. Скенирање докумената, фотографија и књига, њихова финална обрада и штампа у различитим димензијама, архивирање скенова и заштитно снимање. У оквиру копирнице рађено услужно копирање за кориснике: техничка документација, одузета имовина, сведочанства, радни стаж, одабрана грађа по жељи истраживача. Поред тога врши се и евиденција набавке папира и сервисирања уређаја.	66,049 копија - <i>Oce plotter</i> , велики формати - 7.467 дужних метара 2.965 скенова

ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ ЈАНУС

4.	Информациони систем <i>Јанус</i> је у току 2023. радио непрекидно, без приметних застоја 24 часа дневно.	
5.	Одржаван модул Обрада фондова са оптимизацијом брзине, претраге и визуелног приказа и стандардизацијом за сваки прегледач. Уношени подаци од стране архивиста након архивистичке обраде.	11.070 аналитичких описа
5.	Одржаван је и надограђиван модул за рад Службе за заштиту АГ ван архива : пријем и завођење пристиглих предмета, обрада, израда сагласности, аутоматика слања обавештења о обрађеном предмету, интеграција са сајтом Архива - омогућавање упита о провери статуса предмета, израда штампе пописа аката итд.	24.676 регистратура 5.045 пријема предмета 4.183 сагласности на листу категорија
7.	У складу са потребама и изменама темплејта за одговор на захтеве странака одржаван је модул <i>Рад са странкама</i> . Дорађиван је и одржаван модул евиденције истраживача у Читаоници Архива. Вршена је дорада система за рад спољне службе односно модула електронске писарнице за завођење захтева регистратура за обраду захтева и генерисање електронског досијеа као и модул за аутоматску израду сагласности на листу.	
8.	Преко сајта Архива корисници и даље могу online претражити базу података фондова који се у архиву налазе, ажурну базу техничке документације, библиотеку, мапе и плакате	Укупно 71.423 записа пројектне документације
9.	Одржаван модул <i>Библиотека</i> за унос инвентара и сигнатура књига из Библиотеке ИАБ са неопходним описима у складу са библиотечким стандардима.	124 уноса и 58 исправки
10.	Дорађивана је MSSQL процедура за аутоматски бекап, оптимизован простор на главном серверу и подешаван је аутоматски бекап, вршене адаптације постојећег кода сходно новим опцијама и потребама Архива.	
11.	Настављено континуирано истраживане нових библиотека и прилагођавање апликативних модула новим верзијама	
12.	У делатности Одсека је и службена електронска пошта Архива која се дистрибуира и бекапује. Тренутно је активно 44 мејл налога преко текућег хостинга и запослени самостално шаљу и примају своју службену електронску пошту. Архив има две званичне мејл адресе а комуницира и са корисницима преко 2 контакт стране постојећег сајта.	

ИАБ НА ИНТЕРНЕТУ

13.	<p>Веб сајт Архива</p> <p>У оквиру Одсека у сарадњи са спољним сарадницима урађен је сигурносни и квалитативни прелазак на нову верзију кода.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одржавани постојећи домени: рс домен (www.arhiv-beograda.rs) – Апдејтован сертификат за приступ сајту и претрази базе података због нових безбедносних процедура на вебу које су постојеће поставке пријављивале као небезбедне и онемогућавале спољни приступ претрагама база података – Урађена је надоградња и трансвер на нову последњу верзију CMS платформе са модификовањем MySQL базе и коришћењем SASS претпроцесора – Урађена надоградња пратећих плагинова, екстензија и модула као и замена оних за које више не постоји подршка са планом преласка на верзију 4.0 у 2024. – Инсталиране су нове сигурносне компоненте <p>Поред тога одржавани су и подсајтови посвећени <i>Сталној поставци, Првом светском рату и Ескалација у Холокауст</i> који је пратио активности истоименог међународног пројекта. У 2023. није било интервенција на блокирању DDoS напада и чишћењу штетног кода уз решавање проблема са сервисима са сајта због серверских сертификата и крос-доменске заштите на претраживачима</p>	<p>990 чланка на основном сајту (српски (ћирилица, латиница) и енглески)</p> <p>Око 2.500 приступа претрази преко сајта ИАБ</p> <p>У децембру сајт је на месечном нивоу забележио око 16.000 посета</p>
	<p>У сарадњи са спољним сарадницима у 2023. дорађиван је дигитални репозиторијум за преглед и претрагу дигитализованих црквених матичних књига и картона житеља.</p>	
	<p>Архив је и у 2023. наставио са коришћењем фибер оптичког интернета брзине 1 Gbps и функционисао је бежични приступ интернету у Читаоници и на спратовима. Тиме је стабилизван интернет приступ који ради 24 часа дневно што задовољава потребе свих запослених који се налазе у рачунарској мрежи.</p>	

РАЧУНАРСКА ОПРЕМА И МРЕЖА - ОДРЖАВАЊЕ

14.	Редовно су одржаване све функције интернет линкова и рутера као и ЛАН.	
15.	Извршена је набавка рачунарске опреме и штампача у складу са планом.	
16.	Одржаване функције свих 5 сервера	
17.	Редово су сервисирани сви периферни уређаји: штапачи, плотери и скенери и набављани тонери	

ИНТЕРВЕНЦИЈЕ И СИСТЕМ

18.	<p>СИСТЕМ, МРЕЖА, РАЧУНАРИ</p> <ul style="list-style-type: none"> – оптимизација и чишћење простора на главном серверу, пренос периодичних бекап фајлова на другу локацију-сториц – одржавање NETGEAR сторица за аутоматски бекап рачуноводства, израда бекапа – подешавања сервера (<i>Chairos</i>) за одржавање функција домена за Јеврејску дигиталну колекцију, 60.000 страна – Сервер-DSPACE(дигитално складиште) администрирање и поправка дискова – Сервер-ZENTYAL линух: администрирање – Сервирање и замена рачунара <p>ЈАНУС, ИНТЕРНЕТ</p> <ul style="list-style-type: none"> – редовна дорада модула у <i>Јанусу</i> у складу са потребама и апдејтима браузера – допуне модула за рад на пројектима – дорада на модулима за приступ претрага са сајта Архива	
ОСТАЛО		
19.	Од априла 2015. након одласка једног запосленог Одсек и даље изузетно отежано функционише како у сервисирању дневних и потреба Архива тако и у неопходном развоју.	
20.	Учествовање у почетним корацима ка увођењу електронске писарнице у рхиву Београда од стране Канцеларије за ИТ и електронску управу, приступ НАПА портау за обуку и почетна обука /упознавање са системом.	

11. ОЦЕНА РАДА И ПОСЕБНЕ НАПОМЕНЕ ДИРЕКТОРА:

Година која је за нама још једном је потврдила да је Историјски архив Београда модерна, ефикасна и отворена установа културе која у свом раду примењује високе стандарде за заштиту и коришћење архивске грађе значајне за историју града Београда, његове околине и ширег региона.

Један значајан јубилеј Архива обележен је ове године - пола века од усељења Историјског архива Београда у зграду на Новом Београду. Том приликом уприличена је пригодна изложба у улазном холу. Оно што нам је посебно на понос јесте чињеница да је Архив и након пола века једна од најмодернијих архивских институција у земљи.

Са друге стране иако је планирана изложба *Београд двадесетих година двадесетог века* у потпуности реализована, њено отварање условљено је слободним терминима изложбених простора других институција културе. Подсећам да већ пар година постоји блокада у коришћењу сопственог галеријског простора због притиска који је настао применом *Закона о архивима и архивској грађи* из 2020. године.

Архив је на основу стручне сарадње учествовао у реализацији још две изложбе – *Пруга снова* и *Архив Србије*.

Током године из штампе је изашло више публикација од којих је сигурно најзначајнија Миливоја М. Костића *Београд у успону*. У питању је самостални приређивачки рад архивских саветника Историјског архива Београда. Напомињем да је приликом приређивања ове публикације коришћена архивска грађа 21 фонда из три архива, преко 180 објављених радова, укључујући студије, монографије, споменице и јубиларне монографије, докторске тезе, чланке у научној и стручној периодици и зборницима радова, велики број публицистичких прилога, чланака, објава и огласа из 28 различита наслова дневне и периодичне штампе, 24 интернет портала и подаци седам база података, као и бројне енциклопедијске одреднице.

Друга публикација је ретко стручно обрађена тема са називом *Архив као чувар старих заната*, чиме је Архив изашао из оквира своје издавачке политике и поверење дао књиговесцу специјалисти Бојану Коцеву као њеном аутору. У њој се описују елементи при раду са папиром, кожом, дрветом, текстилом и осталим материјалима који се користе у поступцима повеза, преповеза и корицења старих књига од изузетног значаја које се чувају у ИАБ. Да је поверење било оправдано показало се одмах након њеног изласка интересовањем Графичко-медијске школе у Београду и сарадњом са Институтом Сервантес.

Историјски архив Београда и даље активно аплицира на пројекте. Од стране Министарства правде подржан је по трећи пут пројекат под називом *Дигитализација и онлајн доступање архивске грађе – пријаве ратне штете причињене грађанима и њиховој имовини у послератном Београду*. У Архиву се чува девет фондова градских Народних одбора (НО) рејона, првих послератних органа власти који су извор првог реда за проучавање историје Београда од 1945. до 1952. године. Пријава ратне штете, која је била обавезна за већину становника Београда, могле би се посматрати као својеврсан попис становника послератне престонице.

Претражива база након завршетка пројекта доступна је свим корисницима у оквиру Дигиталног репозиторијума Историјског архива Београда који је у јавности већ препознат као дигитални извор изузетно значајне архивске грађе. Од стране Министарства културе Републике Србије одобрена је прва фаза пројекта *Савезничко бомбардовање Београда 1944. године у фондовима и збиркама Историјског архива Београда*, као и прва фаза миграције постојећих дигиталних описа архивске грађе Историјског архива Београда у јединствени архивски информациони систем Републике Србије *Архис*

Са посебним задовољством истичем да су архивске саветнице Историјског архива Београда Снежена Лазић и Јелена Митровић Коцев, добитнице овогодишње награде „Александар Дероко“ за припрему каталога и изложбе под називом „Архитектонска култура међуратног Београда“ из техничке документације Историјског архива Београда, одржане у Етнографском музеју у Београду 2022 -2023. године. Ова награда је само још једна потврда квалитета стручног кадра и програмске делатности Историјског архива Београда у не лакој периоду његове активности.

Рад са странкама, који такође спада у један од приоритета Архива, по разним основама током 2023. године обрађено је 6.089 захтева, а за потребе истраживања архивске грађе Читаоницу је посетило 347 истраживача и остварено је 1.782 истраживачких посета.

Као и потеклих година и овај пут посебно указујемо на кључни проблем који је настао услед прекривне примене Закона о архивској грађи и архивској делатности („Сл. гласник РС”, бр. 6/2020). Наиме, примена овог Закона довела је до тога да се изузетно велики број привредних субјеката обрати Архиву Београда по више основа али најчешће ради издавања сагласности на листу категорија архивске грађе и документарног материјала који настаје њиховом радом, у складу са чланом. 14 овог Закона. Напомињем да Историјски архив Београда, од целокупне архивске мреже Републике Србије, остварује сарадњу са највећим бројем правних субјеката на пољу заштите архивске грађе ван архива. До примене Закона Архив је пратио и вршио надзор над 3.380 стваралаца и ималаца са укупно четворо (4) запослена архивиста у Служби за заштиту архивске грађе ван архива. У периоду од краја априла 2021. до краја 2023. Архив је примио укупно 30.768 захтева правних субјеката са територије Града Београда везаних за канцеларијско и архивско пословање (регистрација ствараоца и имаоца, издавање сагласности на Листу категорија, пријем архивске књиге, уништавање безвредног документарног материјала и сл.) те је тренутно регистровано 24.746 правних субјеката - што је повећање обима посла од преко 7 пута са истим бројем запослених. Од укупног броја регистрованих 90% чини привреда тј друштва са ограниченом одговорношћу. Пристигли захтеви до 31.12.2021. године се због своје бројности још увек решавају, а пристижу свакодневно и нови захтеви. Историјски архив Београда и даље не поседује ни људске ни материјалне ресурсе (адекватан простор за пријем захтева и трајно архивирање завршених предмета, односно чување досијеа свих регистрованих стваралаца и ималаца, покривене трошкове административног материјала, покривање поштанских трошкова за уручивање издатих сагласности итд.) за стриктну примену поменутих одредби овог Закона и за реализацију овако обимног задатак који је пред нама, и да је у постојећој ситуацији и даље редовно функционисање наше установе апсолутно доведено у питање. У децембру 2023. *ЕУправа* је контактирала архиве у Србији ради упознавања са радом нових

софтвера *eПисарница* и *eАрхив* који ће, по најави, бити примењени у раду свих архива у Србији са до сада још увек непознатим почетком имплементације. На тај начин овајо бимни посао ће се, по најави, у највећој мери дигитализовати тј акта достављати у електронској форми иако се сам обим посла, у складу са тренутном законском регулативом, свакако неће смањити.

У сваком случају, изузетним залагањем и ангажовањем Службе за заштиту архивске грађе ван архива, као и бројних запослених из других служби, и у 2023. урађен је велики административни посао пријема и обраде достављених захтева. У 2023. је издато 4.183 сагласности на листу што од 2021. чини укупно 13.575 издатих сагласности од 2021. до краја 2023. године.

Узимајући у обзир да је примена Закона изазвала велику пажњу и интересовање стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала запослени у Служби за заштиту архивске грађе ван архива су току 2023. у форми кратког приручника обрадили најважније теме и покушали да пруже одговоре на најчешћа питања стваралаца и ималаца са којима се Служба сусретала у претходне две године.

У току је завршна фаза израде Главног пројекта доградње – изградње новог и реконструкције постојећег објекта Историјског архива Београда којим би се решио вишегодишњи проблем мањка смештајних капацитета за архивску грађу.

Стручњаци архива присуствовали су и излагали на бројним домаћим и међународним скуповима и конференцијама, и били организатори једног броја стручних радионица. Поред овога, као брига о кадру и запосленима говори и чињеница да је ове године организован бесплатан ситематски преглед запослених и традиционални једнодневни излет. Током протекле године урађене су и припремне радње везане за доношење новог Правилника о организацији и систематизацији радних места у ИАБ, што је резултирало, између осталог, одобреним повећањем броја извршиоца за пет лица са високом стручном спремом, а такође, том приликом, свим запосленима призната су до тада стечена стручна звања.

На основу претходно изнетог сматрам да је Историјски архив Београда све своје активности обавио у складу са законским обавезама и задацима који су произлазили из Програма рада за 2023. годину.

Mr Драган Гачић,
директор Историјског архива Београда

12. ОЦЕНА УПРАВНОГ ОДБОРА О РАДУ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА

Управни одбор (УО) Историјског архива Београда је током 2023. године деловао у складу са својим овлашћењима и позитивним законским и подзаконским прописима.

Седнице и консултације УО одржаване су у редовним условима, а повремено и електронским путем, тако да је УО у потпуности био у току и давао свој допринос разрешавању појединих текућих проблема који су повремено оптерећивали рад Архива, процењујући да није било инцидената који би озбиљније или трајно нарушили интегритет установе и њен на закону заснован рад и активност.

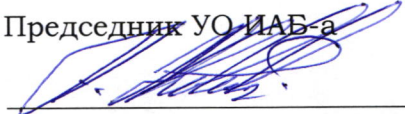
Као перманентни проблем и даље се препознаје питање броја стално запослених којих сада по систематизацији има само 43. УО сматра да је повећање броја запослених (напомињемо да је 2008. године било 52 стално запослена и 4 лица на одређено време), поготово запошљавање стручног кадра, фундаментално за функционисање једне архивске установе овог типа. Питање побољшања услова рада запослених и адаптације дела радних просторија се намеће као једна од императивних потреба Архива.

Као други проблем већ дуже време се истиче недостатак смештајних капацитета за све већи обим архивске грађе. Констатујемо да је по том питању остварен значајан напредак у контактима са надлежним градским секретаријатима и службама, као и да се очекује реализација плановау смислу подржаног пројекта доградње нове зграде у скорој будућности.

УО компетентно и одговорно потврђује, подржава, прихвата и одобрава *Извештај о раду за 2023. годину*, који су сачинили Управа и стручне службе Архива.

Датум подношења извештаја
26.01.2024. године

Председник УО ИАБ-а

Проф. др Александар Животић